

СЛОВО

Просвіти

ТИЖНЕВИК ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА» імені ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Фото Г. Оборської

ПЕРШИМ РУКУ ПОДАСТЬ РОЗУМНІШИЙ...

Минулого четверга, 12 травня 2005 року, сталася подія, яка, без перебільшення, сколихнула всю Україну: Президент Ющенко говорив з усім народом. Випадок безпрецедентний, по-своєму знаковий: не тільки за 14 років Незалежності, а й за всю історію такого не було — у прямому ефірі на трьох загальнонаціональних телеканалах тривало це двогодинне, далеко не просте спілкування. Тисячі й тисячі людей різної політичної орієнтації — прихильники та опоненти — взяли в ньому участь. Запитання надходили на телефонні номери та через Інтернет-мережу. На кожне відповідало по 20 секунд, кожні 5 секунд надходило по 10 дзвінків. Тільки студія телеканалу СТБ, наприклад, закінчуючи приймати дзвінки, повідомила: за дві години ефіру зателефонувало 26 тисяч глядачів, а Новий канал зафіксував, що надійшло більше 4 тисяч запитань через мережу Інтернет.

Однак унікальність цієї акції полягає не тільки в масовому охопленні населення — для порівняння: передвиборні теледебати викликали не менш масовий інтерес, — а й у кількох яскраво виражених особливостях. Вони полягають у наступному:

По-перше, це було справді двостороннє спілкування, своєрідне колективне інтерв'ю на вільну тему, де кожен громадянин міг поставити — і ставив — будь-яке запитання Президентіві країни.

По-друге, це був захід, який продемонстрував демократизм, відкритість і доступність нової влади, її конкретні кроки наближення до народу.

По-третє, це був абсолютний новий стиль спілкування лідера нації з масами, започаткований революційним Майданом: навіть соловей-Кравчук, не кажучи вже про недорікуватого Кучму,

не наважувався постати перед такою масою народу сам на сам і вести мову експромтом.

По-четверте, цей багатоканальний прямий ефір продемонстрував високі моральні якості, знання справи, ерудицію, зрештою, звичайну мужність Віктора Ющенка, який вийшов на люди і з усією відвертістю, не ховаючись за хитромудрими фразами, відповідав на найгостріші запитання.

А вони, запитання, були не завжди приємними, швидше, гострими й проблемними, давно наболілими, а то й відверто ворожими. Людей цікавило все: соціальна політика, кадрові промахи, зростання цін, недавнє святкування 60-річчя перемоги у Другій світовій війні (яка ще й досі для багатьох за компартійно-радянськими ідеологічними стереотипами є Вітчизняною), економіка й податки, розбазарювання землі та вступ до НАТО, орієнтація на Росію чи на Європу і багато іншого.

Однак виокремимо три найважливіші, загальнонаціонального значення, проблеми, які нині є найбільш важливими точками суспільного організму:

1) мовна політика та спроби певних політичних сил надати статус офіційної (читай — державної) російській мові;

2) галас “нової опозиції” про нібито політичні репресії, розв’язані владою в країні;

3) примирення ветеранів минулої війни, які воювали в лавах Радянської Армії, та вояків ОУН-УПА.

На ці надзвичайно гострі нині теми сипалися найколючіші, найрадикальніші та найворожівші запитання, лунали з майданів і вулиць вигуки “Ющенко геть!” та “Ющенко так!” І це — Україна.

Те, що на перше місце поставлено *мовне питання*, зовсім не означає недооцінку економічної, соціальної чи зов-

ПОГЛЯД

нішньополітичної проблематики. Це тільки означає, що проблема української мови впродовж усіх 14 років Незалежності відсувалася на задній план: мовляв, головними є соціально-економічні питання, а мовні — то другорядне. Більше того, кожних президентських чи парламентських виборів розігрувалася мовна карта, велося спекулятивне загравання з так званим російськомовним населенням. Згадаймо: ще за першої каденції Кучма обіцяв надати російській статус другої державної. І претендент-суперник Ющенко запуснув цю спекулятивну ідею минулих перегонів. Та й нині у Верховній Раді напередодні парламентських виборів-2006 знову витягується ця засмальцьована карта у вигляді доброго десятка різних “мовних” законопроектів.

Така недолуга й ворожа для титульної нації політика, на жаль, призвела до негативних наслідків: зросійщення населення набрало тотальних масштабів.

Чому питання національної мови в національній державі — наріжне? Бо мова — основна ознака нації. Вона не тільки засіб спілкування, вона — генетичний код розвитку спільноти, психології нації, її науки й культури, у ній спресований історичний досвід багатьох поколінь. Є мова — є нація, немає мови — немає нації.

Ось чому будь-який завойовник намагався нищити мову підкореного народу — адже саме мова є консолідуючим чинником при організації опору. Саме тут криються корені колонізації, романізації, змадяршення, а найбільше — зросійщення, які наш народ переживав на різних етапах своєї історії.

Закінчення на с. 6

Тарас ШЕВЧЕНКО із циклу “В КАЗЕМАТІ” XII

*Чи ми ще зійдемося знову?
Чи вже навіки розійшлись?
І слово правди і любові
В степи і дебрі рознесли!
Нехай і так. Не наша мати,
А довелось поважати.
То воля Господа. Годить!
Смиріться, молитесь Богу
І згадуйте один другого.
Свою Україну любіть,
Любіть її... Во время люте,
В остатню тяжкую минуту
За неї Господа молитъ.*

[19—30 травня 1847, Петербург]

Тарасова церква

Стор. 8—9

Уряд на пря- мому зв'язку

Стор. 3

Екстрім для туристів

Стор. 11

ВІД ПЕРШОЇ ОСОБИ

Перша більш-менш представницька зустріч мас-медіа — на рівні основних центральних і регіональних ЗМІ — з уже не новим, а реальним Президентом України Віктором Ющенком була важливою для всіх сторін. Інформаційні менеджери нової влади, зокрема й речник Президента Ірина Геращенко, як і сам Віктор Андрійович, прагнули, мабуть, зустрічами з народом (прямий ефір Першої особи 12 травня) і з мас-медіа (до речі, теж у прямому ефірі “5 каналу” й “Першого національного”) компенсувати те, що Президент через велику інтенсивність закордонних подорожей доволі рідко в перші 100 днів “виходив на люди” саме в Україні. У медіа середовищі, до того ж, почали говорити про недостатню відкритість і прозорість дій влади, про тиск на ЗМІ, як і про те, що Президент, сконцентрувавшись на зовнішньополітичній діяльності, практично дистанціювався від внутрішньої політики уряду.

Зустріч із журналістами Віктор Ющенко почав із того, що “влада й журналісти повинні бути на одному боці барикади щодо системи цінностей”. Узагалі, революційна риторика й критика старої влади, певно, ще довго буде присутня у виступах Президента і його команди, як і розуміння ЗМІ як засобу реалізації політичних цілей. Президент дав зрозуміти, що критику влади, зокрема й міністра юстиції Зварича, він сприймає як замовлення, війну інтересів і аморальність.

Щодо відповідей на запитання журналістів, Віктор Ющенко оминав гострі моменти і прямі визначення проблемних явищ, говорячи популярні для всіх соціальних і регіональних прошарків речі. Президент акцентував заслуги нової команди в соціальній сфері, але жодного слова не сказав про досягнення чи принаймні концепцію розвитку у сфері культури, науки й освіти, хоча двічі прозвучало з його уст, що уряд розробив нову концепцію гуманітарної політики.

ЗА 60 ДНІВ — 18 ТИСЯЧ НОВИХ ЧИНОВНИКІВ

Кількогадинні зустрічі Президента зі ЗМІ та громадськістю, низка прес-конференцій представників уряду, “день відкритих дверей уряду” (щоправда, “відкритість” стосувалася тільки телеканалів і “найцентральніших” ЗМІ) явили командний і системний підхід PR-кампанії влади. У свою чергу, Президент виявив власну компетентність у всіх внутрішньополітичних нюансах, продемонстрував, що без його відома та згоди нічого в країні не робиться.

Торкаючись питання невідгінних для України умов перебування Чорноморського флоту Росії в Севастополі, Президент сказав, що Росія платить Україні щорічно приблизно 93 млн. доларів, у той час, як Казахстан за оренду й використання обладнання космодрому — 200 млн. доларів. І додав: “Наше завдання — 2005 рік присвятити одному з пунктів урегулювання всіх питань, які стосуються перебування Чорноморського флоту в Україні. Це і питання часу, яке за останні 8 років не вирішене російською стороною, це питання берегової навігації, по всьому периметру Кримського півострова (приблизно 170 об’єктів), це більше 70 земельних ділянок, де не врегульоване використан-

ня й власність, це понад 170 об’єктів нерухомості, неформалізованих щодо оренди й за характером використання, та багато інших питань. Тому ми домовилися, що з російської та української сторін протягом 3 місяців працюють державні секретарі й секретарі РНБО і виходять на ті пропозиції, які задовольнять обох Президентів”.

Відповідаючи на запитання, чим Ющенко-революціонер відрізняється від Ющенка-Президента, Віктор Андрійович сказав, що робота Президента набагато прагматичніша: “Люди хочуть, щоб увечері бутерброд був товщим. Люди хочуть, щоб усе, про що ми говорили на Майдані, вже перевелося в кишені”. Найскладнішим і водночас головним

Віктор Ющенко назвав призначення понад 18 тисяч чиновників за останні 60 днів: “Цього в Україні ніколи не робилося. Безумовно, тут є і певні політичні шоки, які успадковує економіка”. Президент також назвав ключову проблему для влади сьогодні — “наскільки соціальний блок межує із ризиками економічного характеру, як їх уникнути? Я переконаний: якщо уряд складається з професіоналів, вони пройдуть між цими трьома берегами. Це професійна політика дає утримати економіку росту, утримати бездефіцитний бюджет, утримати ціни...”

На запитання про реприватизацію пан Президент заявив, що жодної копійки в бюджеті не передбачено на реприватизацію, натомість йдеться лише про повторний публічний конкурс приватизації 29 підприємств, які визначили Генпрокуратура, МВС і СБУ.

Щодо вступу України до ЄС, Президент заявив, що спочатку треба реалізувати План дій “Україна—ЄС” на 3 роки, потрібно також відповідати стандартам ЄС (це 350—400 нових законів), а потім уже починати переговори про членство України в ЄС.

Коли мова зайшла про результати роботи місцевої влади, Президент поскаржився на низький рівень моніторингу діяльності влади на місцях і на обмаль часу: “100 днів — це не час, за яким можна оцінювати владу. Можна говорити тільки про кадрову політику й концепцію”.

• Олександр СОЛОНЕЦЬ

Фото Г. Оборської

КОНФЛІКТ

Березневий “сюрприз” у вигляді змін до Державного бюджету України, якими фактично знищується спрощена система оподаткування для малого та середнього бізнесу, був раптово, несподіваним і досить неприємним, бо ж широке коло підприємців автоматично переходить на загальну систему оподаткування. А це — високі ставки податків, адміністративна тяганина і пов’язана з нею заплутаність, а через те — низка невеличких штрафів. Усе це, як стверджують експерти, може потягнути за собою очікувані дії цього сектору підприємництва: звільнення працівників, збільшення цін на товари та послуги, припинення в деяких випадках підприємницької діяльності чи відхід до “тіні”, несплату податків. І замість очікуваного швидкого поповнення бюджету — почнуть працювати ті ж схеми, що діяли сім років тому.

Підприємці, експерти, народні депутати та урядовці за “круглим столом” повинні були започаткувати довгоочікуваний активний діалог навколо питань: які цілі змін у режимі оподаткування й регулювання малого та середнього бізнесу за-

ГОВОРИЛИ-БАЛАКАЛИ...

“Маленька провокація”, про яку сказав Владислав Каськів на початку “круглого столу” “Пора поважати підприємців”, який збирала ГК “ПОРА” для започаткування розмови між підприємцями та представниками уряду, впала на добре підготовлений ґрунт. Представники малого та середнього бізнесу, занепокоєні останніми змінами до системи оподаткування, безпідставно заявляють про те, що скасування спрощеної системи сплати податків зачіпає їхні інтереси, і зачіпає досить боляче. А діалогу з урядовцями — як не було, так і немає...

проведені останніми рішеннями влади? Які проблеми виникли внаслідок прийняття цих рішень? Які альтернативні шляхи досягнення цих цілей? Як подолати негативні наслідки прийнятих рішень?

Але, на жаль, діалогу не відбулося. Після численних виступів присутніх, де відзначалося, що потрібна реформа загальної системи оподаткування, після кваліфікованих зауважень народного депутата України Ксенії Ляпіної, яка зазначила, що в поспіху, з яким приймалися зміни до бюджету, наслідки не були спрогнозовані і треба формувати робочу групу для створення компромісного документа, з обов’язковим обговоренням кожного кроку із зацікавленими об’єднаннями підприємців; після тої купи проблем, що виникли

останнім часом у сфері підприємництва, — всі очікували ґрунтовної відповіді міністра фінансів України Віктора Пинзеника. Відповідь була досить специфічна: про глобальні проблеми економіки та заклик до підприємців рахуватися не тільки зі своїми бізнес-планами, а й із бізнес-планом держави — бюджетом. Щодо акцентованої на “круглому столі” проблеми — жодних пропозицій. А кінець виступу був зовсім неочікуваним. “Стільки проблем, що ми не здатні їх вирішити... — почули присутні від міністра фінансів. — Не здатні їх вирішити”. Потім — велика пауза й уточнення: “За один день...” От і розумійте, панове-підприємці, як хочете. Підприємці зрозуміли правильно: “Не поговорили, — почула в кулуарах. — Не хочуть нас слухати. То сядемо

під Кабміном. “ПОРА” планує на 17 травня віче підприємців — сядемо вже 16-го...” До них варто було б прислухатися. Такий собі середній клас, який у Європі підтримують та оберігають. Люди, які відкрито заявляли, що “хочуть жити за законами, а не за терміновим роз’ясненням”. Люди, які хочуть діалогу, а вийшло, як у приказці: “Говорили-балакали — сіли та заплакали”.

• Радміла КОРЖ

P. S. А проблема — маленька, бо того ж дня під час прямого ефіру з Президентом питання постало знову. Тепер уже Віктор Ющенко погодився: “За великими клопатами, які склалися в бюджеті, і за великими справами, малий і середній бізнес хоче почути логіку дій стосовно своїх інтересів. Я почав би з того, що ми започаткували практику з бізнесом, щоб раз на квартал зустрічатися для того, аби спільно виробляли меморандум змін податкової, адміністративної, фіскальної систем, тому я запрошую представників малого і середнього бізнесу 25 травня поспілкуватися з владою”. Отже, діалог іще можливий.

ПРЯМИЙ ЕФІР

ПРЕЗИДЕНТ ДО НАРОДУ...

12 травня о 21 годині одразу на трьох телеканалах — “СТБ”, “Новому каналі” та “ICTV” — Глава держави у прямому ефірі відповідав на запитання українців. Поспілкуватися з Президентом можна було з чотирьох центральних майданів країни: Майдану Незалежності в Києві, Сімферопольської площі в Криму, площі Леніна в Донецьку та з Проспекту Свободи у Львові. Або — поставити запитання, зателефонувавши чи надіславши листа електронною поштою.

Оскільки в Україні така подія відбулася вперше, спробуймо осмислити її. Усю множину запитань можемо умовно поділити на такі: запитання-запитання, запитання-виклики або провокативні запитання, запитання-звинувачення, запитання-обурення, запитання-інформування, запитання-відповіді. Запитувачі здебільшого прагнули висловити своє ставлення до певної проблеми, засвідчити Вікторові Ющенку свою підтримку або незгоду з його перемогою на виборах. Провокативним, наприклад, було таке запитання: “Господин Президент, когда Вы прекратите политические репрессии? Когда Вы выпустите Бориса Колесникова? Ваше отношение к Вашему ретивому министру внутренних дел Луценко, если окажется, что дело против Колесникова просто сфабриковано?..” Запитанням-обуренням стало запитання молоді матері: “Я — Надія, молода мама. У мене питання від багатьох розчарованих молодих мам. У мене дочка народилася за час Вашого президентства. І моє запитання полягає в тому, що Юлія Тимошенко перед прийняттям бюджету на цей рік заявила, що одноразова допомога в розмірі 8 тисяч буде виплачуватися з першого січня, а не з першого квітня. Після прийняття бюджету Уряд про це чомусь забув і змінив свою постанову, і це з першого квітня... Невже моя дитина, яка має три місяці, чимось відрізняється від тих квітневих дітей? Невже їй не треба ні памперсів, ні харчуватися?” Серед запитань-відповідей почули й таке: “Яка людина буде вчитися: шість років університету, два роки навчання в інтернатурі, три роки примусова праця поза місцем проживання. Всього — одинадцять років. Жебрацький заробіток — 350 гривень. Чи можна жити на ці гроші?”

Що стосується відповідей Президента, то вони, як завжди, були приправлені авторськими афоризмами, філософськими міркуваннями, конкретними цифрами. “До цього вся модель будувалася навпаки. Автоматично спускається фінансування медичного закладу із заробітної платні, не залежно від того, є хворі чи немає, лікують їх чи відправляють на той світ. Ми мали систему, яка відділяла медичний заклад від хворого”, “...навіть те, що відбувається на майданчику, це все треба прощати. Хто стоїть із гаслами, хто з викликами. Знаєте, це як маятник. Він довго був прив’язаний з одного боку, його відпустили, і — потягло в інший бік...”

Президент був толерантним. Терпеливо відповідав на всі типи запитань і так само сприймав невербальні натяки поваги-неповаги: викрики, плакати, прапорці кольорів його опонента на виборах. Віктор Ющенко закликав народ до взаємної поваги та терпимості, мовляв, сто днів — не час для виконання усіх передвиборних обіцянок. Але переконливішими були не цифри і запевнення Президента, а відповідь на болюче питання, чому й досі не приділено уваги хворим на гемофілію. “Я хотів би звернутися до жіночки, яка запитала про це. Якщо у вас є можливість завтра мені передати лист із подібною постановкою питань, дати туди ще певні фінансові характеристики, про які суми йдеться і в якому часі. Я думаю, що це поставлю як завдання уряду, і це питання буде вирішено”.

Що ж, розмова відбулася. Від Віктора Ющенка цього кроку чекали. І Президент виправдав сподівання, він прийшов до народу, таким, який є — “в прямому ефірі”.

• Ольга СКРИПКИНА

ПОЖЕРТВИ НА ТАРАСОВУ ЦЕРКВУ

Продовження. Поч. у ч. 39–52
за 2003 р., ч. 2–9, 11–14, 16–18, 20–2,
28, 30, 32, 34, 37, 39,
41, 43, 45, 51 за 2004 р.,
ч. 3, 6, 7, 9, 11, 14, 15 за 2005 р.

І-ий курс УВФФОРУ ім. І. І. Мечникова, м. Одеса	110,00
Аптека № 11, м. Рівне	100,00
Байдук Роман	100,00
Білоцерковець В. А., м. Вільнянськ Запорізької обл.	40,00
Близнюк Т. М., м. Київ	30,00
Божечко Л. І., м. Львів	20,00
Бойко Л. Г., с. Хоньківці Могилів-Подільського р-ну	
Вінницької обл.	50,00
Будинок школярів, м. Рівне (ч/з Черниш Л. М.)	24,00
Будишкіна О. М., м. Суми	50,00
Вгодська спецшкола-інтернат Долинського р-ну Івано-Франківської обл. (ч/з Літвінову)	131,00
Відділ земельних ресурсів, м. Корець Рівненської обл.	50,00
Власенко В. О. м. Дніпропетровськ	10,00
Володимирецька РДА (апарат) Рівненської обл.	208,00
Володимирецька РДА (відділ) Рівненської обл.	174,00
Володимирецька РОВТ "Просвіта", м. Рівне	514,00
ВПУ № 29, м. Львів	200,00
Всеукраїнський культурно-мистецький етнографічний журнал "Писанка", м. Івано-Франківськ	829,46
Вчителі школи № 1, м. Острог	76,35
Ганікевич О. Г., м. Львів	100,00
Ганікевич Я. В., м. Львів	200,00
Генералова А. М., м. Київ	165,00
Гешко Е. І., м. Чернігів	100,00
Гімназія м. Хотин (ч/з Микитюка Л. А.)	203,65
Говоруха Ю. Л.	50,00
Голинський Л. І., інвалід II Світової війни і зв'язковий УПА, м. Рудки Львівської обл.	10,00
Городищенська ЗОШ Луганської обл.	50,00
Гринь В. Л., м. Балаклія Харківської обл.	30,00
Громада с. Боків Підгаєцького р-ну Тернопільської обл. (ч/з Сміх Л. М.)	122,00
Гуренко І. М., м. Київ	105,00
Данилюк В. О., м. Тростянець Івано-Франківської обл.	20,00
РЕС Чернівецької обл., м. Хотин (ч/з Даниловського В. В.)	195,00
Дашко С. І., с. Станків Стрийського р-ну Львівської обл.	90,00
Делегати VII з'їзду ВУТ "Просвіта", м. Луганськ (ч/з Семистягу В. Ф.)	200,00

22 травня — день, коли Тарас Шевченко назавжди по-вернувся в Україну, упокоївся в рідній землі тілом, а дух його став чатовим роду й народу...

Всеукраїнське товариство "Просвіта" імені Тараса Шевченка продовжує загальнонаціональний збір коштів на спорудження Тарасової церкви біля підніжжя Чернечої гори в Каневі. Публікуючи сьогодні імена наших офірувачів, складаємо шану Кобзареві й тим людям, що живуть за його заповітами.

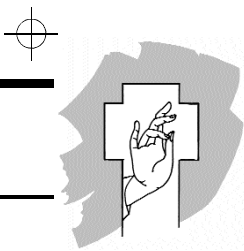
Денисівська с/р Козівського р-ну Тернопільської обл. (ч/з Качунь О. К.)	39,00	Ужгородського національного університету	100,00	м. Хотин (ч/з Боршуляк Н. С.)	10,00
Долинська централізована бібліотечна система Івано-Франківської обл. (ч/з Фреїв Л. І.)	400,00	Кияшко О. О., м. Луганськ	50,00	Райрада ветеранів м. Самбір	170,00
Дробот М., Гавриш П., м. Київ	20,00	Ковалевський М. М., м. Суми	5,00	Рівненське ГАПБ	200,00
ДС "Ладоньки", м. Здолбунів Рівненської обл. (ч/з Назаренко Т. Л.)	51,00	Коваль М. Д., м. Драбів Черкаської обл.	100,00	РКП працівників Держустанов, м. Костопіль Рівненської обл.	50,00
Заліщук М. Ф., с. Чернятин Городенківського р-ну		Коваль М. І., м. Драбів Черкаської обл.	100,00	Родина Гарнець М. О., м. Сміла Черкаської обл.	50,00
Івано-Франківської обл.	50,00	Коваль О. Г., м. Драбів Черкаської обл.	100,00	Родина Українського коледжу ім. В. О. Су- хомлинського, м. Дніпропетровськ	1871,52
Запорожець Н. І., м. Харків	10,00	Колодубець Г. І., с. Водянське Донецької обл.	30,00	Романишин М. Г., м. Сколе Львівської обл.	100,00
ЗОСШ № 1, м. Хотин (ч/з Цепенюк Г. М.)	55,00	Концевич О. Г., м. Чернівці	100,00	РОО Всеукраїнського товариства "Просвіта", м. Рівне	1158,00
ЗОШ І—II ст., с. Зелеківка Біловодського р-ну Луганської обл.	30,00	Корецька р/н ПФ організація працівників охорони здоров'я Рівненської обл.	50,00	СВК "Богданівський", м. Рівне	300,00
ЗОШ І—III ст., с. Лютиж Вишгородського р-ну Київської обл.	375,00	Корецька райлікарня Рівненської обл.	110,00	Сердюк Д. Д., м. Хмельницьк	100,00
ЗОШ № 3 м. Здолбунів Рівненської обл. (ч/з Ковальчук Л. Є.)	129,35	Корецький районний центр зайнятості Рівненської обл.	95,00	Серовуров В. М., м. Бровари Київської обл.	100,00
ЗОШ № 4, м. Долина Івано-Франківської обл. (ч/з Кириченко О. Я.)	400,00	Кравцов Л. А., м. Нововолинськ Волинської обл.	588,00	СЗШ № 1, м. Борислав Львівської обл. (ч/з Соколович)	180,00
ЗОШ № 1, м. Здолбунів Рівненської обл. (ч/з Петрук О. Т.)	83,55	Лаба М. П., с. Бердихів Яворівського р-ну Львівської обл.	20,00	Сільгосптехнікум, м. Хотин (ч/з Назаренко В. Г.)	669,40
ЗОШ № 10, с. Нижня Кринка Макіївського р-ну Донецької обл.	227,70	Лагошняк В. М., м. Тереховля	50,00	Скирко М. М., м. Кривий Ріг	100,00
ЗОШ № 3, м. Сквиря Київської обл. (ч/з Волохович Л. П.)	210,00	Лановецька СШ № 1 Тернопільської обл.	30,00	Смураго Ж. Б., м. Хмельницький	5,00
ЗОШ № 5, м. Хотин (ч/з Осіпова О. О.)	87,15	Лобода З. І., м. Коломия Івано-Франківської обл.	50,00	Сніговський С. І., м. Луганськ	95,00
ЗОШ с. Гнильче Підгаєцького р-ну Тернопільської обл.	80,00	ЛОО Всеукраїнського товариства "Просвіта", м. Львів	205,00	Соловей В. П., м. Рівне	253,00
ЗОШ с. Новаківське Рівненської обл. (ч/з Саврук)	100,00	Лунь Остап, м. Львів м. Корець Рівненської обл. (прізвище не вказано)	94,00	Спеціальна школа-інтернат № 2 м. Хотин (ч/з Дідич Г. М.)	131,00
ЗОШ смт. Вигода Долинського р-ну Івано-Франківської обл.	240,00	Макотерська Н. П., м. Чортків Тернопільської обл.	10,00	Спецшкола-інтернат, м. Костопіль Рівненської обл. (ч/з Солоко М. А.)	448,50
ЗОШ № 7 І-го ст., м. Здолбунів Рівненської обл. (ч/з Панчук В. Я.)	60,00	Мальська Г. І., м. Львів	80,00	Стасюк І. Ф., Стасюк В. І., Стасюк О. І., м. Київ	30,00
ЗОШ, с. Новосілки Здолбунівського р-ну Рівненської обл.	53,00	Мацюк С. І., с. Великий Омеляник Луцького р-ну Волинської обл.	40,00	Степоненко Л. М., м. Київ	20,00
ЗОШ, с. Піски Ясинуватського р-ну Донецької обл.	160,00	Мелько Н. Л.	500,00	Суємська ЗОШ Рівненської обл.	40,00
Івано-Франківське міське об'єднання ВУТ "Просвіта" (ч/з Синицю Наталію) сьомий внесок	570,00	Мельничук В. Б., м. Калуш Івано-Франківської обл.	500,00	Тарадай І. А., м. Червоноград Львівської обл.	20,00
Кафедра української літератури		Миронюк О. М., Миронюк О. П., м. Київ	150,00	Тарадай О. І., м. Червоноград Львівської обл.	20,00
		Млинів ЦРЛ (ч/з Щур Л. П.)	462,00	Терзі В. В., м. Нікополь Дніпропетровської обл.	10,00
		Музична школа м. Хотин Чернівецької обл. (ч/з Луць В. І.)	22,00	Тимошенко Н. В., м. Донецьк	200,00
		Нехаєва Т. І., м. Дніпропетровськ Запорізької обл.	50,00	Тимошенко Н. В., м. Донецьк	200,00
		Новоукраїнська с/р Рівненської обл.	804,00	Товариство "УЕЦВО", м. Миколаїв	200,00
		"Норд-Сервіс", м. Луганськ	100,00	Товариство української мови ім. Т. Г. Шевченка "Просвіта"	
		Обласний госпіталь інвалідів війни м. Залішки Тернопільської обл. (ч/з Пивцьо Л. І.)	1200,00	Червоноградського р-ну Львівської обл.	700,00
		Оболонська "Просвіта", м. Київ (ч/з Баньковського М. В.)	250,00	Українська Народна Партія, м. Нововолинськ	465,50
		Огієвська (без ініціалів) м. Київ	30,00	УПФУ в Володимирецькому р-ні Рівненської обл.	113,00
		Орлюк В. М., м. Одеса	100,00	Факультет філології та журналістики Херсонського університету	640,00
		П'ятківська Д. І., с. Денисів Козівського р-ну Тернопільської обл.	28,00	Церква св. Покрови, с. Рай Бережанського р-ну Тернопільської обл.	431,00
		Пащук Л. М., м. Київ	50,00	Чуприни Марта і Олексій, м. Київ	1000,00
		Письменна Т. Ю., м. Дніпропетровськ	10,00	Школа с. Верещаки, Ланівецького р-ну Тернопільської обл. (ч/з Риплюк Людмилу)	15,00
		Полтавська гімназія № 2	27,00	Школа с. Тячче, Долинського р-ну Івано-Франківської обл.	140,00
		Полтавська гімназія № 32	32,35	Школа с. Ванжулів, Лановецького р-ну Тернопільської обл.	63,93
		Прачук М. за школу с. Бронгалівка Підгаєць- кого р-ну Тернопільської обл.	85,00	Школа-інтернат, м. Хотин (ч/з Катеренчук Г. О.)	78,00
		Просвітяни Закарпатської делегації: Чере- паха О. Н. — 7,00; Добра Д. — 10,00; Курнат О. В. — 5,00; Рендер Я. І. — 10,00; Киштуни- нець Б. М. — 5,00		Школа-сад м. Хотин (ч/з Семенюк І. Б.)	110,50
		Пуленко В. В., м. Київ	50,00	Штаб Юценка В. А., м. Кузнецовськ Рівненської обл. (ч/з Бенза П. П.)	5000,00
		Пуленко Н. І., м. Київ	50,00	Шугай Н. М., м. Запоріжжя	100,00
		Пуленко О. В., м. Київ	50,00	Шулевська Л., с. Чесники Рогатинського р-ну Івано-Франківської обл.	20,00
		Пурик Г. І., м. Київ	50,00	Юдін І. В., м. Донецьк	25,00
		Пшеничний П. П., м. Макіївка Донецької обл.	272,90	Яковець О. Ф., м. Житомир	10,00
		Райдержадміністрація м. Хотин (ч/з Кравецьку І. І.)	97,00	Яросевич Л. В., м. Львів	50,00
		Районне об'єднання "Просвіта" м. Хотин (ч/з Боршуляк П. А.)	235,00		
		Районне об'єднання ВУТ "Просвіта"			

**Добровільні пожертви
"На Кобзареву Церкву":
МБФ**

**"Українська Родина"
Р/р № 26045200145101
в Подільській філії
АКБ "Київ",
МФО 320401 ЗКПО
21709106**

УСЬОГО НА РАХУНКУ ТАРАСОВОЇ ЦЕРКВИ — 667 412 грн. 08 коп.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ МІСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ ВУТ «ПРОСВІТА» (сьомий внесок ч/з Наталю Синицю)

Андрейчук О. І.	100,00
Басараб Ю., уч. 3 класу ЗОШ № 5	4,00
Киричук О., м. Луцьк	2,00
Кудзієва В. Л.	3,00
Людкевич О. М.	4,00
Парафія греко-католицької церкви с. Ганусівка Тисменицького р-ну Івано-Франківської обл.	100,00
Сазонова Ю. Є., м. Мелітополь	2,00
Сижук О. М.	2,00
Харченко Н. В.	1,00
Чорненський Д. І.	70,00
Школа-ліцей № 23 Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаніки м. Івано-Франківськ	282,00
(вчителі — 253,00; учні — 29,00 10-Б клас)	

Школа-ліцей № 23. Вчителі (49 осіб)

Барчук Л. М.	5,00
Бельбас М. В.	5,00
Билиця Н. В.	5,00
Вовчук Н. Л.	5,00
Воронич Л. І.	5,00
Вчителі (49 осіб)	
Габорах В. І.	5,00
Галенко М. В.	5,00
Гельо Т. Д.	5,00
Гнатюк П. В.	5,00
Думська С. І.	10,00
Дутчак Г. І.	5,00
Карпець О. Т.	5,00
Квич В. М.	5,00
Кенюк Л. П.	5,00
Ковальчук Н. І.	5,00
Ковальчук О. І.	5,00
Коник О. М.	5,00
Корнило Н. Є.	5,00
Костенко Н. П.	5,00
Крільок М. Р.	5,00
Крупич І. М.	5,00
Кукула О. Б.	5,00
Кульбанська М. С.	5,00
Лавренюк Л. В.	5,00
Марій Л. С.	5,00
Медвідь К. Й.	5,00
Мечева О. В.	5,00
Мокляк О. В.	5,00
Монюк О. І.	5,00
Новицька О. І.	5,00
Олексюк М. М.	10,00
Павлик З. М.	5,00
Пашинська В. О.	5,00
Погребняк О. О.	5,00
Потапова Т. О.	5,00
Рибчинська Н. В.	5,00
Рудей М. Ф.	5,00
Саветчук Н. М.	5,00
Самоткан Л. С.	5,00
Сосна М. Я.	3,00
Соя М. І.	5,00
Ступарик М. І.	5,00
Титаренко М. Д.	5,00
Турій І. М.	10,00
Феденко Л. М.	5,00
Федорняк О. В.	5,00
Худоб'як Г. М.	5,00
Чучук С. П.	5,00

10-Б клас (учні — 24, 1 учитель)

Арділь Іванка	1,00
Болахівський Руслан	1,00
Голощук Ірина	1,00
Данилюк Женья	1,00
Дівнич Мар'яна	1,00
Драбчук Уляна	1,00
Кліщ Ігор	1,00
Коржик Уляна	1,00
Литвин Галина	5,00
Литвин Наталія	1,00
Лупок Оксана	1,00
Маланюк Надія	1,00
Малецька Софія	1,00
Маруда Тетяна	1,00
Масник Наталя	1,00
Мельникевич Тетяна	1,00
Мельничук Ірина	1,00
Михайлова Юля	1,00
Мотрич Катерина	1,00
Нестеренко Віка	1,00
Полуботько Настя	1,00
Рудич Вікторія	1,00
Савченко Віталій	1,00
Семенишин Руслана	1,00
Чеворис Анна	1,00

РІВНЕНСЬКЕ ОО ВУТ «ПРОСВІТА» ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА (восьмий внесок)

Бочкович О. М., с. Завизів	
Острозького р-ну	10,00
Горбатюк В. Т., с. Завизів	
Острозького р-ну	10,00
Ковальчук Л. О., м. Рівне	10,00
Колесова О. В., с. Завизів	
Острозького р-ну	10,00
Костюк Т. В., м. Рівне	10,00
Микитюк М. І. та родина, м. Здолбунів-2	100,00
Новоселицький І. М., с. Завизів	
Острозького р-ну	10,00
Отрода Н. І., м. Рівне	5,00
Примас О. М., м. Рівне	10,00
Прокопчук В. Г., м. Рівне	10,00
Родина Новака І. А., м. Рівне	20,00
Статечна Н. І., с. Завизів	
Острозького р-ну	10,00
Стельмах Н. М., м. Рівне	10,00
Худов'як О. Х., м. Рівне	50,00
Черуха М. О., с. Квасилів	
Рівненського р-ну	50,00
Шеремет Л. А., м. Рівне	10,00

ВИКЛАДАЧІ ТА СТУДЕНТИ РІВНЕНСЬКОГО ТЕХНІКУМУ ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

Багнюк	5,00
Буката В. В.	5,00
Гусевич Г. М.	5,00
Камінська С.	5,00
Козлинець	5,00
Купицька Н. С.	5,00
Лук'янови К. В. та В. П.	10,00
Мартинюк С.	5,00
Марценюк Ю. Ю.	5,00
Міркушева І. В.	4,00
Музика Н. І.	5,00
Нагорнюк О. М.	5,00
Рогульська Н. В.	5,00
Самсон Л. С.	5,00
Сукач М. Ч.	5,00
Хоміна О. К.	5,00
Чурикова Л. І.	5,00

ВСЬОГО: 1158,00

Члени хорового колективу Науково-дослідного інституту будівельного виробництва (ч/з Гуренка І. М.)

Власюк Г. М.	5,00
Дерев'яно В. Ф.	5,00
Дерев'яно Л. І.	5,00
Гегельська Н. В.	10,00
Грешнова Н. М.	10,00
Гуренко І. М.	20,00
Кушнерова Н. І.	5,00
Лавринюк В. О.	10,00
Луценко Н. Т.	10,00
Милішко Г. П.	10,00
Муравйова В. Л.	5,00
Олексеева Н. М.	5,00
Саченко С. І.	5,00

ВСЬОГО: 105,00

ОСЕРЕДОК «ПОЛТАВСЬКИЙ» УНП, м. МАКІЙКА ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛ. (ч/з Пшеничного П. П.)

Пшеничний П. П.	10,00
Пшенична Г. П.	10,00
Поберезька Г. П.	10,00
Пшеничний Н. П.	20,00
Верзін М. Н.	20,00
Пшеничний А. П.	20,00
Пшеничний Т. П.	10,00
Сафонова Л. А.	10,00
Піпко І. П.	10,00
Зосимов М. М.	82,90
Прокопєць Р. В.	20,00
Прокопєць М. Ф.	20,00
Пасюга Л. І.	10,00
Кириченко В. І.	10,00

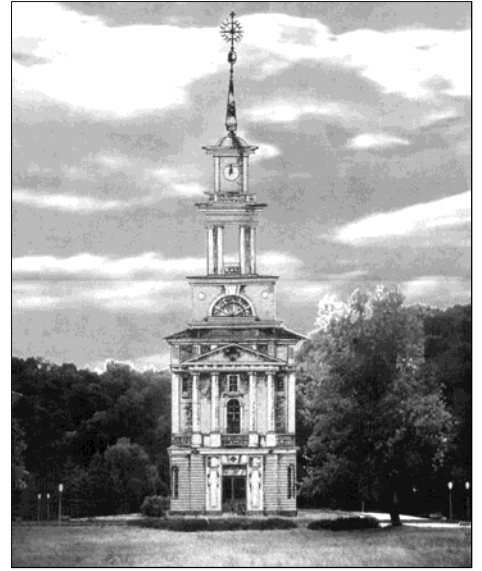
ВСЬОГО: 272,90

Учителі української мови і літератури вищої категорії, які з 19 січня до 24 березня 2004 року підвищували кваліфікацію в Київському міському педагогічному університеті імені Б. Д. Грінченка

Щасливі, що можемо долучитися
до такої святої справи!

Бандальєр Олена Олександрівна (СШ № 101)	
Баранова Галина Олександрівна (ЗНЗ № 320)	
Бірко́вська Надія Дмитрівна (СШ № 217)	
Бурлака Галина Іванівна (СШ № 304)	
Вишневська Галина Семенівна (СШ № 316)	
Генералова Алла Миколаївна (СШ № 49)	
Гнилорибова Лілія Миколаївна (СШ № 73)	
Годованюк Наталія Петрівна (Інтернат № 15)	
Гончарук Олена Василівна (ЗНЗ № 308)	
Гриненко Людмила Валентинівна (Профучилище деревообробки)	
Гур'єва Тетяна Яківна (ЗНЗ № 252)	
Демчук Людмила Ярославівна (СШ № 1)	
Жолдак Ярослав Олексійович (ЗНЗ № 109)	
Жолткіова Анжела Іванівна (ЗНЗ № 258)	
Задорожна Галина Іванівна (СШ № 44)	
Заруцька Марія Феліксівна (Проф. ліцей НАУ)	
Качан Валентина Федорівна (ЗНЗ № 8)	
Клак Лідія Василівна (ЗНЗ № 184)	
Ковальчук Тетяна (ЗНЗ № 294)	
Козлова Ольга Василівна (ЗНЗ № 307)	
Кононенко Віталій Леонідович (Гімназія № 178)	
Корсун Анастасія Володимирівна (Проф. училище зв'язку)	
Крецул Людмила Владиславівна (ЗНЗ № 93)	
Кривицька Марина Тарасівна (ЗНЗ № 232)	
Курача Любов Вікторівна (ЗНЗ № 205)	
Лавриненко Софія Іванівна (Фізико-математичний ліцей)	
Лавринчук Інна Семенівна (ЗНЗ № 270)	
Латишенко Галина Петрівна (Проф. училище будівн.)	
Литовченко Світлана Володимирівна (ЗНЗ № 13)	
Лісна Ніна Сергіївна (Гімназія № 43)	
Лук'яненко Катерина Іванівна (Ліцей № 38)	
Маленко Валентина Остапівна (СШ № 151)	
Мартинєць Леся Леонідівна (ЗНЗ № 190)	
Машина Ольга Андріївна (Гімназія "Троещина")	
Мороз Світлана Іванівна (ЗНЗ № 219)	
Морозова Наталія Юріївна (СШ № 138)	
Мотричук Світлана Антонівна (ЗНЗ № 268)	
Нечипоренко Людмила Петрівна (ЗНЗ № 254)	
Орябинська Єлизавета Іванівна (СШ № 150)	
Очеретянко Світлана Іванівна (СШ № 254)	
Панкратова Марина Аркадіївна (ЗНЗ № 268)	
Пархоменко Людмила Василівна (ЗНЗ № 22)	
Пасак Тетяна Олексіївна (ЗНЗ № 226)	
Пашенко Людмила Ростиславівна (СШ № 196)	
Самойленко Валентина Василівна (СШ № 54)	
Сватенкова Світлана Іванівна (Інтернат № 14)	
Силакова Ірина Костянтинівна (ЗНЗ № 93)	
Сліпка Ірина Володимирівна (ЗНЗ № 238)	
Слухай Вікторія Олексіївна (Гімназія імені Драгоманова)	
Токаренко Людмила Борисівна (ЗНЗ № 278)	
Тригуб Світлана Іванівна (Технічний ліцей)	
Удовенко Ніна Михайлівна (Гімназія "Оболонь")	
Уродливець Ірина Олександрівна (ЗНЗ № 188)	
Федоренко Людмила Василівна (Ліцей "Поділ")	
Фесенко Оксана Дмитрівна (ЗНЗ № 22)	
Черняхівська Лідія Леонідівна (ЗНЗ № 294)	
Щербина Ірина Іванівна (СШ № 110)	
Яковенко Юлія Василівна (ЗНЗ № 119)	

ВСЬОГО: 165,00

ОФІРУВАЧІ З м. ДРОГОБИЧ

Дашкевич П.	2,00
Дмитрак-Кілас Н.	1,00
Голдан Р.	1,00
Сигін Н.	1,00
Кирчович Л.	2,00
Коник Я.	2,00
Шимушовська М.	5,00
Ярецька Н.	2,00
Янів С.	2,00
Паробок А.	2,00
Яджак Т.	5,00
Яджак М.	5,00

ВСЬОГО: 30,00

Учні спеціалізованої школи № 49 м. Київ. Робимо цей скромний вклад за велинням серця!

10-Б клас

Безпалій Вадим
Дерев'яно Дмитро
Зінченко Дар'я
Копил Ірина
Несторенко Анастасія
Попко Євген
Рождественська Юлія
Сулима Валерія
Сушинський Богдан

ВСЬОГО: 105,00

ЧЕРВОНОГРАДСЬКИЙ ОСЕРЕДОК ВУТ «ПРОСВІТА»

(п'ятий внесок ч/з Березовського М. Ю.)

ЗОШ № 5	383,00
Редакція газети "Новини Прибужжя"	150,00
Кальмук С. І.	50,00
Березовська М. П.	27,00
Березовський М. Ю.	25,00
Столярчук І. І.	25,00
Слука С. І.	30,00
Романова К. І.	10,00

ВСЬОГО: 700,00

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

студенти II курсу філологічного факультету

Група 3513-2	
Кімлач Л. А.	2,00
Снісаренко А. Г.	2,00
Євтухова Н. В.	5,00
Тищенко О. В.	2,00
Бондарчук Л. В.	5,00
Лобан Л. П.	2,00
Кучковська А. М.	2,00
Леонт'єва Н. С.	0,60
Ворітна І. І.	5,00
Скуртул Г. С.	10,00
Ворообова О. Г.	5,00
Соловей І. О.	1,00
Коробова Я. В.	2,00
Сінебрюхова Я. О.	1,00
Білоножка К. В.	2,00
Маляренко В. В.	1,00
Сич І. І.	0,40

ВСЬОГО: 48,00

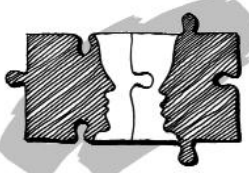

Фото Г. Оборюк

Загальна й медична демографія — наука, що вивчає народжуваність і смертність, — у 20-их і першій половині 30-их років минулого століття була одним із плідних напрямків у роботі Української Академії Наук (УАН), а Демографічний інститут УАН здобув міжнародний авторитет. Проте перепис населення в січні 1937 р. викрив катастрофічні демографічні наслідки голодомору 1932—1933 рр. і викликав політичний скандал. Результати перепису “скасували”, демографів репресували, інститут закрили. Сяк-так демографічні студії знову почали оприлюднюватися лише через 40—50 років. Сьогодні маємо кілька авторитетних дослідницьких центрів. Маємо, бо мусимо їх мати не лише з огляду на академічну поліфонию. Соціально-економічні проблеми, які супроводжують перехід України від тоталітаризму до демократичного суспільства, спричинилися до системної демографічної кризи, вона стала загрозою для національної безпеки. Зменшення народжуваності при одночасному зростанні смертності — засаднича характеристика того, що діється. Хрести, а не хрестини... Нарисовавши динаміку цих показників на одному графіку, побачимо, що дві лінії перетинаються, як діагоналі чотирикутника. Це й спричинилося до скорботної аналогії, яку запровадили у вжиток західні демографи: “Слов’янський Хрест”. Щоправда, поглянувши на теперішню ситуацію в Польщі, Чехії, Словаччині чи Словенії, пересвідчимося, що власне слов’янського цей “хрест” має мало. Він віддзеркалює лише соціально-економічну убогість тоталітарних і посттоталітарних режимів. У середньому на

400 тис. осіб щороку в Україні стає менше... Таблиця 1 дозволяє побачити, про що, власне, йдеться. Тривалість життя залежить, перше, від структури смертності за причинами (наприклад, серцево-судинні хвороби чи інфекційна патологія), по-друге, від середнього віку тих, що померли. Назгал від інфекцій ідуць із життя люди молодого та зрілого віку, тоді як інфаркти чи інсульти частіші в старшому. “Слов’янський хрест” значною мірою ґрунтується на “помолодшанні” всіх причин смерті внаслідок несприятливих умов та способу життя. Одним із віддзеркалень цієї закономірності є різниця між чоловіками та жінками. Чоловіки не доживають до жіночих стандартів у всіх країнах, і це базується на біологічних особливостях Єви. Проте Адам — якщо він палить, п’є і працює на небезпечній роботі чи встановлює “конституційний лад” у Чечні, — має додатковий ризик ранньої смерті.

Усі демографічні процеси взаємно залежні один від одного і від тих характеристик суспільного господарювання, які не належать до компетенції демографів. Системна “закільцьованість” причин і наслідків створює певні труднощі для аналізу. Виокремлення окремих складників системних процесів — не проста справа. Розвиток (і саме існування демографії) спирається на статистику й математичну статистику. Перша — наука про облік населення чи його окремих груп (мігрантів; тих, що народилися чи померли тощо). Друга — матстатистика — з обліком не має нічого спільного і є одним із розділів математики. Зокрема її використання дозволяє дослідити витоки регіональних демографічних відмінностей. Вони в нас

Таблиця 1. Середня тривалість життя (роки) в Україні, деяких країнах СНД і розвинених країнах світу

	Все населення	Чоловіки	Жінки	Різниця
Україна	68,2	62,6	74,1	- 11,5
Російська Федерація	64,8	58,5	72,0	- 13,5
Білорусь	68,0	62,3	74,1	- 11,8
США	77,0	74,0	80,0	- 6,0
Італія	79,0	75,7	82,1	- 6,4
Швеція	79,6	77,1	82,0	- 4,9
Японія	82,0	78,0	85,0	- 7,0

«СЛОВ’ЯНСЬКИЙ ХРЕСТ»

Проблема смерті — одна з найстаріших серед проблем, які поставило перед собою людство. Сучасні досягнення теоретичної біології (і геронтології, яка є одним із її розділів) свідчать про те, що явища життя, старіння і смерті можуть (і мусять) входити в єдину науку, яка вивчає всю сукупність процесів становлення, розвитку і загибелі організму. “Будь-який успіх у вивченні смерті є одночасно успіхом у вивченні життя”, — писав сімдесят років тому видатний український учений О. В. Нагорний, дослідження якого значною мірою визначили подальший розвій геронтології.

неприродно великі, що саме по собі свідчить про кризові явища. За смертністю від окремих причин відмінності між окремими адміністративними територіями сягають 2—3—5 разів; може скластися враження, що йдеться про регіони різних держав. Умовно задовільною можна вважати ситуацію в АР Крим, областях Вінницькій, Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській, Миколаївській, Рівненській, Тернопільській, Харківській та Чернівецькій, а також у містах Київ та Севастополь. Гірша картина на Житомирщині, в Запорізькій області, на Київщині, Кіровоградщині, Одещині, Полтавщині, Сумщині, Хмельниччині та Черкащині. Гостра (власне, катастрофічна) ситуація склалася в областях Донецькій, Луганській, Дніпропетровській, Херсонській та Чернігівській.

Що стоїть за регіональними відмінностями: чому, скажімо, Львівська область і Луганщина є “антиподами” не лише в географічному сенсі, а й за багатьма демографічними показниками? Відповідаючи на ці запитання, ми з колегами провели розрахунки впливу економіки кожної з 27 адміністративних територій на демографічні розбіжності між ними.

а вони, в свою чергу, провокують кримінал, нестабільність сім’ї і розпуску, — то яке вже тут здоров’я... Для оцінки соціальної маргіналізації (люмпенізації) ми використали регіональні показники злочинності та інфікованості ВІЛ/СНІДом. Горе нам, але саме найгірші індустриальні регіони (за винятком Києва) — найпроблемніші з багатьох точок зору, а з демографічної, — насамперед, Нелюдські умови праці, вбивча екологія (пухлини), побутові, дорожні та кримінальні нещастя, пияцтво й “наркота” забирають багато життів — переважно молодих, переважно чоловічих. Другий стовпчик табл. 2 віддзеркалює справжню, а не псевдоетнічну сутність “слов’янського хреста”: 60 % регіональних розбіжностей щодо загальної смертності і 50 % — щодо тривалості життя зумовлені не браком грошей, а такою поведінкою, яка свідчить радше про брак розуму. Що робити?

Перше: маємо усвідомити, що за рахунок економічних важелів підвищити народжуваність не можемо, як не може цього зробити багата Європа. Німеччина рятується від депопуляції імміграцією турків, Франція — виходців із Північної

спричиняється до викривленої життєвої оптики, внаслідок якої людина не розрізняє предметів, віддаленіших, ніж торговельний кіоск чи кнайпа. Хто бачить далі, втікає за кордон; “бригада” й “авторитет” стають привабливими через “повноту життя”; валютна повія — це “круто”...

Зазирнувши в довідники, можемо дати “локальні” рекомендації щодо покращання демографічної ситуації. Так, для Донецької обл. це, насамперед, зменшення смертності внаслідок нещасних випадків, отруєнь і травм; для Київщини й Кіровоградщини — зниження смертності від злоякісних новоутворень; для областей Волинської, Івано-Франківської та Львівської — зменшення кількості смертей від хвороб органів дихання і т. ін. Такі рекомендації назагал є коректними, але їхня цінність невелика: за поодинокими винятками жодна проблема не може бути вирішена на місцевому рівні. Рекомендації загальнодержавного плану, боюся, розчарують читачів своєю прозаїчністю і відсутністю чогось подібного до магічної палички (як упордовж десятиків років вони не зачаровують високих посадовців, котрим демографія складають свої меморандуми).

Світова практика свідчить про кілька основних шляхів зниження смертності. Перший — повна (чи майже повна) ліквідація тих захворювань, ліквідувати які дозволяє сучасна медична наука. Йдеться, передовсім, про інфекційні хвороби. Другий — така організація життя громадян і роботи рятувальних служб, яка зменшує до можливого мінімуму побутові дорожні і виробничі травми. Третій шлях — “відтискування” на окремо пізніші вікові терміни смертей, зумовлених старінням (провідними серед них є серцево-судинні захворювання і рак). Бажаною є одночасна реалізація всіх шляхів і засобів. Проте найчутливішими до вкладання державних грошей (і найнефективнішими з огляду на молодий вік потенційних жертв) є перші два підходи. Весь світ має проблеми з туберкульозом і СНІДом, у кожній державі люди гинуть за кермом чи під колесами авто, але те, що діється в Україні, не лише наше лихо, а й наша ганьба.

Кожний рік, на який ми хочемо збільшити тривалість життя, коштує або дорого, або дуже дорого. Проте йдеться не лише про гроші. Не в останню чергу потребуємо таких змін у світогляді людей, які спонукали б цінувати здоров’я і життя принаймні не менше, ніж тютюн і алкоголь. Ще 200 років тому Г. Шторх писав: “Вважаю за аксіому, що число народжених і число померлих є в безперечній співвідношенні з фізичним, політичним та моральним станом людності”. Ця аксіома лишається неспростованою.

Таблиця 2. Сукупний внесок (%) деяких чинників у регіональні варіації демографічних показників

	Економіка	Люмпенізація
Народжуваність	44,8	33,9
Смертність від усіх причин	59,6	67,8
Смертність від хвороб серця і судин	33,9	16,7
Смертність від пухлин	46,0	40,6
Смертність від нещасних випадків	35,6	54,7
Смертність від хвороб органів дихання	10,3	7,7
Смертність від інфекцій	18,6	50,6
Середня тривалість життя	27,2	51,3

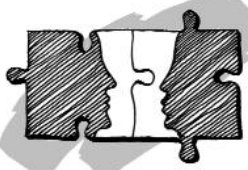
Якби регіональні варіації залежали ЛИШЕ від економічних чинників, показник їхнього впливу (математики кажуть “коефіцієнт детермінації”) сягав би 100 %. Насправді ж, як свідчить таблиця 2, вісім узятих до уваги найголовніших економічних характеристик мають набагато менший сукупний вплив (від 10 % до 60 %). Відтак на “позаекономічний демографічний ресурс” припадає від 90 % до 40 % міжрегіональних розбіжностей. І що ж це за ресурс? Поговоримо про два з восьми використаних економічних показників: грошові доходи і грошові видатки населення в перерахунку на одну особу. Чи добре мати багато грошей? А це залежить від того, як вони зароблені й на що їх витрачають. Якщо йдеться про заробітки на виробництві за застарілою технологією (там, де вибухає метан, чи там, де ідуча “хімія” фактично є технологічною нормою, а не відхиленням від неї), то за таку роботу платять грубішими грішми, а за такі гроші треба платити здоров’ям. Якщо — до того ж — заробіток витрачається на тютюн, алкоголь і наркотики,

Африки, Велика Британія — мешканців з Індії та інших країн вікторіанської імперії. 8,5 тис. гривень на пелюшки, які дає новонародженому нова влада, — безумовне благо, але недостатнє для “бебі-буму”. Справжня ціна за продукування людини і громадянина від метрики до паспорта набагато більша (не кажучи вже про моду на бездітну чи одностітну сім’ю, яка віддзеркалює глибинні зміни соціальної психології і не винятково економічною проблемою).

Друге: мусимо знати, що, сягнувши західних стандартів із високою тривалістю життя включно, матимемо “іхні” проблеми. Зростаюча кількість пенсіонерів, величезні витрати на “соціалку” та медицину, напруження в системі “робітники—утриманці”, підвищення пенсійного віку... За все треба когось і чимось розплатитися.

Третє: майбутні печалі, лишивши майбутньому, мусимо шлях до них розпочинати сьогодні. Висока смертність (і надсмертність молодих чоловіків) має не лише економічні, а й соціально-психологічні еквіваленти. Безперспективність

• **Володимир ВОЙТЕНКО,**
професор

РЕПОРТАЖ НА ТЕМУ

**РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ
У МІНІАТЮРИ**

Минає дві з половиною години, як виїхали з Києва, — і ти вже в "спеціальній економічній зоні". Початок одинадцятої, а на вулицях порожньо, жодної душі. Пізніше пояснили, що діти у школі, а дорослі — це переважно працівники Чорнобильської атомної станції — всі о сьомій від'їжджають на роботу за тридцять кілометрів від того місця, де ми стоїмо.

Оговтавшись, починаю досліджувати містечко. А воно манюсінке: територія, відведена під забудову, займає всього-на-всього 7,5 квадратних кілометрів. Ті, хто відчуває ностальгію за Радянським Союзом, сміливо може купувати квиток до Славутича, адже це місто будували вісім республік, а сьогодні незалежні країни Азербайджан, Вірменія, Грузія, Естонія, Латвія, Литва, Росія й Україна. І кожна з них прагнула відтворити колорит і національну особливість в архітектурі міста. Тут вулиці не мають значення, — лише "національні" квартали, їх тут 12. Мені найбільше припав до душі Таллінський — характерні прибалтійські чепурні хатки, схожі одна на одну, як дві краплі води. Так само рівенько, мов під лінійку, розмістилися однакові будинки в Київському, Ризькому й Вільнюському кварталах. А ось будівлі Грузинського архітектурою й фарбуванням нагадують суворість горняк. Цікаво, що коли проектували інтер'єр будинків, то квартири мали, окрім "основних" кімнат, спеціальну мангальську кімнату. Щоправда, на сьогодні її використовують як звичайну житлову.

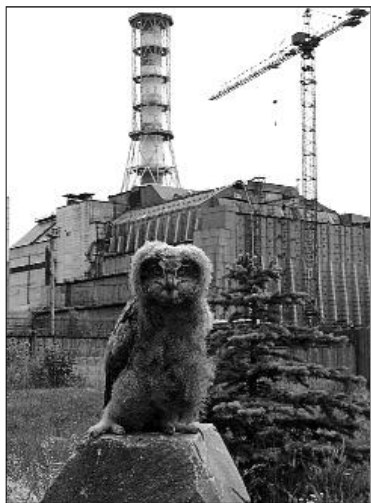
Дев'ятнадцять років тому на місці центральної площі шумів ліс. Тепер про це свідчать поодинокі дерева, а також невеличкі скверики. В одному з них височить Чорнобильський дзвін — пам'ятка про трагічну незбутність: 1986 року о першій годині 23 хвилини й 45 секунд на ЧАЕС сталася катастрофа. Пам'ятник загиблим пожежникам і робітникам станції — мала данина тим, хто в перші хвилини рятував людство. Всі вони поховані у Москві, але щороку Союз Чорнобиля України й Росії збирають дітей, родичів, знайомих на громадянську панахиду. Завжди в Славутичі 26 квітня близько другої мешканці й гості несуть квіти, ставлять свічки.

Сергій Вікторович Акулінін згадує: "Я в ту ніч також працював, але, на щастя, у першому блоці. Проте трьох годин рятувальних робіт вистачило, — у трудовій книзі маю тільки один запис із кінцевою датою у 1986 році".

ДІТИЩЕ ЧОРНОБИЛЯ Й ЕКСТРИМ ДЛЯ ТУРИСТІВ

Славутич бере початок у Чорнобильській трагедії. Тут 2 жовтня 1986 року вирішили збудувати місто для працівників ЧАЕС, оскільки місто Прип'ять визнали непридатним для проживання. І з'явилася на мапі України ще одна позначка, а для семисот сімей-енергетиків — нова батьківщина.

Коли повідомила батькам, що їду в Славутич, — почувла надто емоційний вигук матері: "Це ж у Чорнобиль!" — "Не хвилюйся, там теж люди живуть", — заспокоювала її...

При тому житті в Славутичі триває. Підлітки на скейтах (мабуть, втекли з уроків, бо час на вєжовому годиннику — "навчальний") безтурботно виробляють маршрути. А прив'язане до огорожі цуценя, заплутавшись мотузком, намагалось звільнитися.

До речі, за статистикою народжуваність у Славутичі перевищує смертність, і третину наймолодшого міста України складають діти.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ МАРШРУТ

Сьогодні поїхати до Чорнобиля може кожен. Туристичне агентство "Чорнобильзовнішсервіс" сприяє цьому. Інтерес завжди є, особливо у квітневі дні. Практично щодня навідуються журналісти, вчені, дипломати і туристи для вивчення проблем насущних і пізнавальних потреб. Найчастіше бувають іноземці. Прикметно, що серед них перше місце посідають японці.

Найбільшою проблемою для іноземних відвідувачів є кордон із Білоруссю. Білоруська дорога до Чорнобиля простягається всього на сім кілометрів шляху, але створює купу незручностей. Оскільки це територія чужої держави, іно-

земцям слід відкривати транзитну візу, яка коштує \$ 60.

Перед тим як в'їхати в "тридцятикілометрову зону", дозиметром перевіряють можливе опромінення по маршруту. Воно еквівалентне дозі, яку отримує пасажир під час двогодинного перебування в літаку на висоті 10 тисяч метрів. Загалом для людини, що досягла повноліття, це безпечно...

На жаль (або на щастя), мені не довелося пройти "екстремальним маршрутом", але Сергій Вікторович Акулінін, голова "Туристичного кластеру — Славутич", повідав про весь арсенал туристичних "принад".

По-перше, крок ліворуч чи праворуч од маршруту фактично неприпустимі. Зазвичай асфальт, яким рухаються, дезактивують, його також мие дощ, а там, де рослинність, — радіаційний рівень вищий. І одяг звичайний. У "кульок" не загортають, хіба що для відвідування місць із високим радіаційним фоном.

— У чому ж тоді екстрим? — Запитую. — Безпека гарантована, одяг цивільний, маршрут визначений...

— Норма радіаційного фону становить приблизно 16 мкрн/год. У твоїх руках дозиметр, який фіксує і передає зміну. Коли на табло висвітлюється 100 мкрн/год. — хіба це не лоскоче нерви? Я спостерігав, як реагувала дівчина років 25. Зі збільшенням радіації вона вся зіщулювалася, і коли ми приїхали в місто, — була схожа на криветку.

Зона відчуження розташована

Довідка

Звичайна екскурсія в "тридцятикілометрову зону" триває близько чотирьох годин. Оренда транспорту коштує 18—21 у. о. за годину. Обід у чорнобильській зоні в ресторані "Саркофаг" коштує 10 доларів. Фотозйомка безкоштовна. Іноземцям слід враховувати транзитну візу через Білорусь вартістю \$ 60. У разі потреби видається спеціальна прокат. Для тих, хто побував на ЧАЕС, за певну плату можуть зробити й посвідчення. Є так звані "послуги комфорту": забрати туриста з місця, звідки йому зручно добиратися в Славутич. Якщо турист хоче не "Жигул", а "Форд" — інша стаття витрат.

на півночі Київської області, і в'їзд здійснюється через контрольний пункт Дитятки (Київський напрямок), Паршешева (із боку міста Славутич), або ж Діброви (з Житомирської області). На КПП група пересідає у "брудний" автобус (він далі зони не виїжджає). Для більшого екстремального ефекту вас можуть посадити в жорсткий ЛАЗ. Тим, кому пощастило їздити на такому раритеті, це нагадало далеке дитинство. Були вдячні. А там, у Чорнобилі, показують інфраструктуру ЧАЕС. В інформаційному центрі, в демонстраційній залі триває коротка лекція. На майданчику саркофага зазвичай усі фотографуються. Група відвідує пам'ятники пожежникам-рятувальникам і екіпажу літака, який, зачепившись лопаттю, згорів 10 жовтня 1986 року. Є пункт спеціальної обробки транспорту, де раніше мили машини. Коли ти потрапляєш у ту атмосферу, починаєш розуміти, що відбувалося у той час.

Ми показуємо наслідки аварії. Прип'ять увечері — моторошне видовище: порожні очі будинків, немає світла, вибиті рами. Біля будинку, де ми мешкали раніше, були верби, а минулого року дружина побачила джунглі. За 19 років усе поросло бур'янами... Якоюсь чотири роки тому зайшов в один із дитячих садочків і там на шафці для одягу висів список групи, а в ньому було прізвище мого сина. У цій дитячій кімнаті серед перевернутих ліжок, розбитих стільців і столів я побачив... маленького сина й велику

пустку. Досі волосся дибки стає!

Насамперед, слід пам'ятати, що це — зона. Не варто виявляти ініціативу, піднімати з долівки на згадку якісь "сувеніри". Коли вже перебуваєте в тридцятикілометровій зоні, рекомендується, не ковтаючи, полоскати водою ротову порожнину, мити руки, зокрема тим, хто збирається палити.

— Шлях у Прип'ять лежить через мертві селища...

— Близько 70 осіб повернулося сюди. Вони всі похилого віку й кажуть, що тут народилися, тут бажують померти. Селища занесені в спеціальну карту й називаються тимчасовим сховищем радіоактивних відходів. І таких більше, ніж 200. Якими вони є? Наприклад, вулицю можна впізнати тільки за деревами, які ростуть обабіч шляху, але самих будівель немає. Під час ліквідації будинків закопали, тому що він був "брудним". Зараз на його місці стоїть горб та більше нічого.

— Моторошно...

— Трагедія є трагедія, але природа робить своє. Я часто розповідаю про "рудий" ліс. Коли зруйнувався четвертий енергоблок, повітряні маси увібрали в себе перший викид радіації у 2000 рентгенів. І коли із дощем ця радіація впала на ліс, — сосна поживкла. Екологи й радіоекологи зібрали насіння з "рудого" лісу й посадили на спеціальну дослідну ділянку. Перші три—чотири роки паростки росли хаотично. Минуло п'ять—шість років, і гіллячки стали виправлятися, а через 10 років набули нормального вигляду.

Земля, як і людина, — це великий організм. Вона сама себе лікує, має певну імунну систему. Зараз екологічна проблема в іншому: радіоактивні елементи з тих "брудних" опадів почали проникати в нижчі шари землі. Ось цього слід боятися і найближчим часом треба вирішувати цю проблему.

• **Ірина ВИРТОСУ**

ПОГЛЯД

МАНДРІВКА В МИНУЛЕ ЧЕРЕЗ ДЕВ'ЯТНАДЦЯТЬ РОКІВ

"На тій землі, де зводили фортеці, тепер стоїть бетонний саркофаг".
Оксана Пахльовська

Дев'ятнадцять років спликло відтоді, коли українське місто Чорнобиль стало сумновідомим у всьому світі.

Годилося б тим, хто зарано заспокоївся, особливо деяким можновладцям, які мають важелі впливу на розв'язання чорнобильських проблем, побувати на екскурсії в зоні відчуження та вкотре відчути подих Чорнобиля, його плач.

Ми пережили 5, 10, 15 років і стоїмо на порозі 20-річчя, проте з роками виникає більше питань, аніж відповідей на них. Кожен рік досі забирає нові життя, укриття не побудоване, самосели продовжують своє віртуальне життя, хати тридцятикілометрової зони вже або під землею, позначені ледь помітними хрестиками, або крізь джунглі дерев та кущів лягають пустими зніцями віконниць.

На щастя, є організації, які опікуються цією проблемою щоденно. Серед них Всеукраїнська громадська організація "Афганці

Чорнобиля", яка була створена ще в 1991 році в м. Славутичі, об'єднавши ветеранів війни в Афганістані, учасників бойових дій інших локальних військових конфліктів, які брали участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Щорічно з 1999 року Асоціація, яку нині очолює полковник запасу Олександр Рябека, учасник бойових дій та ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, спільно з Національним педагогічним університетом ім. Михайла Драгоманова втілюють у життя мистецький проект "Чорнобиль — біль серця мого". Від 2003 року це відбувається в самому Чорнобилі — як акція "Україна пам'ятає".

Тишею зустріло нас колись казково красиве, а нині... гнітюче місто енергетиків Прип'ять, навіваючи жах мерехтінням цифр 65 мк/р біля в'їзду. Ці показники відбивали бажання погуляти містом, так само як і подихати повітрям біля четвертого реактора під приблизно 1000 мк/р.

Відбулося покладання квітів до меморіалів "Тих, хто врятував світ" (у парку Слави м. Чорнобиля) "Прометей" (АБК, ДСП "ЧАЕС") та обеліску екіпажу МІ-8, який трагічно загинув 1996 року. До речі, Асоціація та

особисто голова правління Олександр Рябека взяли під свою опіку сім'ї загиблого екіпажу "афганців" гелікоптера МІ-8.

Після концерту-реквієма біля пожежної частини м. Чорнобиля саме в час, коли стався вибух, вручалися нагороди з рук Олександра Рябеки та члена правління Асоціації народного депутата Григорія Омельченка. Вищої нагороди ВГО "Союз Чорнобиль України" "Чорнобильський Хрест: Мужність. Честь. Гуманність" був удостоєний заступник Державного департаменту адміністрації зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення Віктор Мітля, який працює на ЧАЕС з моменту аварії. Також членом Асоціації було вручено Почесні грамоти від Київського міського голови.

У своєму завершальному слові голова правління Асоціації "Афганці Чорнобиля" Олександр Рябека зауважив: "Пам'ять — найцінніше, що є в людей, чії долі опалені вогнем війни та попелом Чорнобиля. Доки в нас є сили, ми робитимемо все, щоб вона жила в розумі й серцях наступних поколінь".

• **Ірина ОЛІЙНИК**

ТАЛАНОВИТА ЗЕМЛЯ

Великої Середи, що принесла столиці та її меломанам потепління, в Українському домі господарювали чорноморці й чорноморочки — студентський народний хор ім. М. Аркаса Миколаївського філіалу Київського національного університету культури і мистецтв, під керівництвом та диригентством заслуженого працівника культури

ВІТАННЯ З-НАД БУГУ

Омеляна Шпачинського.

Розпочавши сценою з опери свого видатного “патрона” й земляка Миколи Аркаса “Катерина” на вірші Тараса Шевченка, юні лауреати Всеукраїнських конкурсів та міжнародних фестивалів своєю бездо-

ганною автентичністю, чистотою ансамблювання і зовсім не аматорською досконалістю звучання заволодили серцями присутніх, і — законномірність! — зал усе більше заповнювався шанувальниками краси...

Тут і “Щедрий вечір” в обробці Омеляна Шпачинського, як і ще цілий вінок обробок, і “Веснянки та весняні ігри”, і козацький репертуар, і історична дума — автор О. Шпачинський — “Ой над Бугом, над рікою”, і в обробці Анатолія Авдієвського “Думи мої” Шевченкові, і “Чорна рілья ізорана”, та як же без чорноморської — Омеляна Шпачинського аранжував народну “Чорноморець іде”, й ще багато чого подарував нам із хоровими групами, оркестром, солістами, яким сміливо можна балотуватися на найпрестижніші столичні сцени...

Надзвичайно припала всім до серця тричастинна перлина Ю. Алжнева “Дівич-сон”, завдяки якій ми пересвідчуємося в неперервності української праісторичної вокально-обрядової традиції, — адже її так вправно й доладно

адаптувала релігійна думка до нових вимог часу! Хай буде ця тяглість на розбудову соборної нашої держави.

Миколаївських самовідданих подвижників співочно-музичної української щирощиро вітали присутні державники, митці — Павло Мовчан, Віктор Шпортко, а Віктор

Гуцал подарував Омеляну Шпачинському “літопис музичний”, як дехто вже називає книгу Богдана Жолдака “Музичні війни, або Талан Віктора Гуцала”. Приєднуємося до висловлених побажань щодо зустрічі на головній сцені України з юною, талановитою миколаївською мистецькою когортою.

ЗОЛОТІ КЛЮЧІ

Той відтинок часу, який вкладається у партитури Національного оркестру народних інструментів України, є мовби прозорим джерелом оживлення музичного образу нашої країни, і ми певні — без нього історія національної музичної культури не була б правдивою...

У цьому пересвідчуємося, заглиблюючись у книгу “Музичні війни або Талан Віктора Гуцала” Богдана Жолдака (Київ, “Криниця”. — 2004. — 412 с.). Вона вийшла в світ до 60-річчя з дня народження Віктора Гуцала — лауреата Національної Шевченківської премії, подвижника української музичної культури, найяскравішою зіркою з відзнак і високих титулів у “табелі про ранги” якого, як на мене, є подарований українському народові в роки національного безправ’я “Запорізький марш”, переданий від незрячого кобзаря Євгена Адамцевича в аранжуванні Віктора Гуцала Київським оркестром народних інструментів... Але про цю перлину згадаємо далі.

Автор книги, знаний стиліст, “нестандартно мислячий” письменник і культуролог Богдан Жолдак обрав для розповіді про непереписну особистість чи не найефективніший стиль збереження достовірності думки головного героя, — дбайливо передавши слово Віктора Гуцала. З автобіографічними розповідями цього нескореного таланту, цього віртуоза національної автентичності “оркестрової пекторалі” у ваш світ уходить диво самоідентифікації українці!

Судить самі: проста селянська родина, трударі — мудрий батько й мати-героїня зберегли у печлі воєнно-голодоморно-колоніального лихоліття когорту дітей, суцвіття, з якого постав наділений чаром материнської й батьківської пісні хлопчисько, закоханий у рідне національно-музичне ество нашого духу. Так було велено долею, і припис її юній музикант-“народник”, майбутній відомий маестро, виконав із честю! Уже школярем здібний учень званої 1-ої Музичної школи у Львові, в якій навчався Богодар Которович, Олег Криса, Богдан Янівський та інші нинішні значні постаті музичного овиду, стає музикантом-домристом у професійному оркестрі... Цьому, безперечно, сприяло успішне навчання в талановитих педагогів.

Неможливо переповісти свої враження від документально зафіксованих у книзі мистецьких бу-

вальщин, зустрічей пана Віктора зі славетними особистостями, як-от сторінок творчої співпраці Національного оркестру народних інструментів із народними артистами Анатолієм Солов’янюком, Дмитром Гнатюком, Марією Стеф’юк та ще багатьма. Надто ж із Яковом Орловим, Сергієм Козаком, Олександром Чумаком — “творцями” Музично-хорового товариства, яке в кінці шістдесятих стало справжнім вулканом пробудження національного менталітету. Адже, пригадаймо, тоді на ву-

літикам у погонах, коли прокочується піднесена хвиля “Запорізького маршу”? Як сучасник тих подій, підтверджу: а таки звучить! І чують її перш за все ті, хто стоїть по різні боки політичного бруствера. Одні, — не відкриваючи обличчя, інші — з гордо піднятою головою, як, скажімо, Григорій Тютюнник. На конверті подарованої мені платівки з записом “Запорізького маршу” він своїм гарним почерком зазначив: “Борю! Від давніх-давен ця музика — наша!” А в нещадності “пилновухих”, які

вою в Україні, і про філософа, письменника-фантаста Олександра Бердника. Через два десятиліття після розгрому Музично-хорового товариства Олександр Чумак очолює мистецький осередок — Українську Духовну Республіку, яка “отборилася” в безогонних тоді будівлях колишньої спецстанова силівиків у провулку Горького. Мене Чумак запросив працювати відповідальним секретарем, завідувачем відділу культури. Ми роздобули кілька десятків бандур, які й досі прислуговуються вихованцям

ли на Хортицю, на концерт Віктора Гуцала... Зачинили велике підприємство й дали робітникам відгук, аби вони не почували в живому виконанні “Запорізького маршу”...

Я переконаний, що книга Богдана Жолдака, також, до речі, активіста УДР (він завідував відділом кіномистецтва, коли кіностудія О. Чумака “Рось” випустила ряд українських кінофільмів: “Козаки йдуть”, “Вишневі ночі”, “Танго смерті” тощо), — уже стала рідкістю не лише через обмежений наклад, а й через її детективну гостросюжетну насиченість захоплюючою інформацією. А скільки тут професійних музичних тонкощів виконавства на різноманітних інструментах! Я вже не кажу про секрети оркестрування, оркестрового звучання, про традиції трістких музик, народних оркестрів, про українську язичницьку обрядовість і роботу вокалістів над звуком і артикуляцією, про живу воду української криниці в селі Парутин, згаданій Геродотом, і відродженої в наш час...

І люди, люди, творчі особистості, велетні духу, державотворці засобами національної музичної культури. Книга про одного з них — Віктора Гуцала — є ровесницею Помаранчевої революції, певно ж, не випадково!

“Завдання у сфері поширення народної музики перед нашою державою, всім українським суспільством нині стоять фундаментальні. Створити в усіх початкових, середніх і вищих навчальних закладах новий гуманітарний курс навчання, такий, як історія і література. Видати такий підручник і до нього компакт-диск. Це курс українського народного мелосу”. Важко не погодитися з Прометеем вогненної диригентської палички, який віддає своє серце її величності Бандурі, як завідувач кафедри в КНУКіМ, і його величності Оркестру, як художній керівник Національного оркестру народних інструментів.

Прислухаймося до запитання-завдання Маестро Віктора: “А чому б і не виступити нам, українцям, ініціаторами створення Всесвітньої асоціації оркестрів народних інструментів?.. Головною її метою була б розбудова світової музичної культури, духовності, народних гуманістичних традицій”.

Вірино! Можемо. Зробимо, панове?! “девізом” її хай стане “Запорізький марш” Адамцевича-Гуцала.

• Сторінку підготував **Борис СПИСАРЕНКО**, письменник, член Національної спілки кобзарів

ТАК ЗВУЧАТЬ СТОРІНКИ ІСТОРІЇ...

лицю Пушкінську, 32, до Товариства, до його музею українських народних інструментів, де були зібрані раритети геніяльних безіменних майстрів, та й до видавництва “Музична Україна”, розташованого тут-таки, йшли всі, хто повірив у безкарність нашого національного відродження. Не так сталося, як гадалося!.. І Сергієві Козаку, і Олександрові Чумаку, і Вікторові Гуцалу пильні васали московської метрополії на початку сімдесятих перекрыли кисень...

У розділі “Марш і марші” йдеться про створення Віктором Гуцалом оркестрової версії “Запорізького маршу”, почутого від згаданого баяна-кобзаря. Цей твір уперше виконано оркестром під орудою Якова Орлова в Київській опері. Мені ж запам’ялося виконання його в 1970-му, здається, році, в Колонному залі ім. Миколи Лисенка у Філармонії. Як чарівна флейта, заворожила всіх своїм закликком-вступом сурма, і — переповнений зал був настільки наелектризований маршем, цим шедевром козацького поступу, що чотири рази вибухав оваціями, викликаючи знову й знову “орловців” на “біс”. Бачили б ви, дорогі нащадки, як заметушилася добре знана нами рать “соглядатаїв”? Переполох докотився до місцевих цековських “верхів”, що возсідали на нинішній вулиці Банковій...

У книзі знаходимо гіркі зізнання п. Віктора, — які приниження довелось зносити в силових структурах, пояснюючи, — що ото за січова пісня вчувається ана-

лізували на найменший прояв національної свідомості, я мав нагоду пересвідчитися на собі, коли в 1989 році, 11-го квітня, провів перший у Палаці “Україна” концерт кобзарів, і львів’янин Остап Стахів кинув у переповнений зал із цієї просовіцької сцени січову пісню “Повівав вітер степовий, Трава сі похилила, Впав в бою молодий стрілець, Дівчина затужила...” На Фонд культури, від якого я організував це історичне свято кобзарства, посипалися грізні запитання з цековських кабінетів: чому і як до програми концерту потрапили січові стрільці? І що це за дезінформація про нашу дійсність чути в баладі Василя Литвина — “Народе мій, розорений, розбитий, Мов паралітик той на роздорожжю...”. Тож мене терміново взялись перевиховувати: пані Наталка Охмакевич, завідувачка відділу інформації у Фонді, ініціювала цю акцію. А як же: дружина голови Держтелерадіо по лінії телеслужб знала, що в ефір потрапили і стрільці, і народ-паралітик (не знала, що то з поеми “Мойсей”, яку писав Іван Франко ще до жовтневого шарварку...). Словом, становище керівників Музично-хорового товариства, “ощасливлені увагою” органів, мені легко зрозуміти, бо довелось нардепам Борисові Олійнику і Ростиславу Братуневі захищати мене перед цековськими ідеологами.

Віктор Гуцал із пієтетом розповідає про побратима — Олександра Чумака, педагога, письменника, організатора мистецького роз-

ГІСТЬ НОМЕРА

— Пані Лесо, таке банальне запитання: коли почали писати для дітей і чому?

— Я вам банально й відповім: почала писати, коли в мене народився син. Він зовсім не хотів засинати ввечері, тому я годинами розповідала йому гостросюжетні історії. Вони мали бути цікавими, — інакше він не хотів слухати. Це тривало місяцями. А взагалі книжки в моєму житті завжди були дуже важливими, у них я ховалася від різних труднощів і кривд свого дитячого життя. Там був прекрасний, фантастичний світ, цілком інший, ніж суворі шкільні будні. Це була така собі книжкова хвороба. Знаю, що багато людей замінюють книжками реальність. У мене так не сталося, бо я була досить ділянню, допитливою й непосидючою дитиною. Але до книги ставилася дуже поборно. Коли 1991 року я прийшла працювати до дитячого журналу «Соняшник», у мене вже було кілька пригодницьких оповідань і фантастичних повістей. Усі ми тоді в редакції були молоді й геніальні, тому вирішили відмовитися від тих авторів, котрі за радянських часів активно писали «ідейно витриману» прозу та вірші для дітей. Пригадую навіть таку кумедну ситуацію: один письменник, який усе життя писав про піонерів-героїв, приніс нам твір... про діток-бандерівців. Отака дитяча безпосередність і наївність. Але ж найсвятішу ідею можна знецінити, коли говорити про неї неширо.

— А чому Ви звернулися саме до гостросюжетних творів? Адже, здається, до Вас в українській дитячій літературі ніхто не писав дитячих, та ще й іронічних, детективів?

— Мені завжди хотілося створити українського супер-героя — важного, справедливого, доброго й непереможного. Спершу я втілила свою ідею у сценаріях коміксів. Це мали бути українські «соняшникові» комікси — без захіг, лякачок, потворності, якими так часто годують юних читачів. А потім, коли писала «Суперагента 000», зробила це у формі пародії, — щоб герої моєї повісті не перетворилися на пам'ятник самому собі. Крім того, у наш час із похмурих накачанних дядьків, які б'ють, стріляють і шматують одне одного, зробили якийсь культ. А мені хотілося показати щось живе й кумедне. Зі зла треба сміятися, тоді воно перестає бути злом.

— Чи важко бути редактором дитячого журналу в наш час? Які проблеми найчастіше виникають?

— Бути редактором дитячого журналу в наш час — це діагноз. Зовсім недавно на другий день після Великодня, я своїми редакторсько-головними руками пакувала весь наклад «Соняшника», а потім сама ловила машину, вмовляла пузатого дядечка-водія, щоб він допоміг завантажити цілий наклад до свого «Рафіка», а тоді везла «Соняшник» у цех, звідки розсилають журнал передплатникам, і думала, що все це треба неймовірно любити. Я можу пригадати, як ми з відомою письменницею Галеєю Кирпою вкладали в кожний номер «Соняшника» маленькі аркуші з рекламою пригодницької серії видавництва «Тезис». А потім нам повернули весь наклад, бо, мовляв, за правилами «Укрпошти», не можна робити до журналу «окремих вкладень». І тоді я покликала на допомогу вже іншу не менш віддану «Соняшникові» письменницю Зірку Мензатюк, і ми витягували ці листочки в холодному цеху № 3. Так от, відповідаючи на Ваше запитання, — чому ми все це робимо? Бо кожен журнал — живий. Я, наприклад, біжу в друкарню ще до того, як виходить наклад, щоб побачити свіже число. Коли ще не розрізані, тепленькі аркуші, що пахнуть друкарською фарбою. Я впізнаю таких же редакторів-шаленців за фанатичним блиском в очах. У мене на ра-

ЛЕСЯ ВОРОНИНА:

«БУТИ РЕДАКТОРОМ ДИТЯЧОГО ЖУРНАЛУ В НАШ ЧАС — ЦЕ ДІАГНОЗ»

Мене вчили, що журналіста в інтерв'ю «не має бути», але я вирішила «викулькнути» і сказати, що дуже люблю журнал «Соняшник». Не так, як колись любила «Барвінок» і «Малютко», передплату яких моя мама вважала патріотичним обов'язком. На цих журналах я виростала. Я люблю «Соняшник», бо, читаючи його зі своєю донечкою, відчуваю себе дитиною. Розмова з редактором «Соняшника», дитячою письменницею й чарівною жінкою Лесею Ворониною — спроба розгадати таємницю цього відчуття.

дію на каналі «Культура» е така програма: «Журнали-журналики-журналички», де намагаюся популяризувати гарні українськомовні журнали. І мені здається, що ті журнали, які залишилися в Україні, зараз виживають саме завдяки таким редакторам, котрі знають кожен літеру в своєму журналі.

— «Соняшник» відрізняється від багатьох журналів ексклюзивністю текстів, оригінальністю малюнків. Ніколи не виникало бажання робити, як більшість, — просто «перевідавати»? Так простіше й дешевше...

— Найпростіше було зробити те, до чого нас не раз схилили: «залити текст» у готові шаблони. Або видавати журнал паралельно ще й російською. Але це абсолютно хибний шлях — дітей не можна навчити любити українську мову, культуру, історію, пишучи про це російською мовою. Такого не буває. Буває навпаки: якщо дитина, яка розмовляє російською, закохається в український журнал, вона захоче вивчати українську мову. У нас немає грошей, щоб рекламувати «Соняшник», і тому багато з тих батьків, котрі хочуть, аби їхні діти читали гарні, повноцінні українські оповідання, казки, вірші, історичні оповіді, просто не знають про існування «Соняшника». А в нас тепер склалася ситуація, коли навіть неякісний товар, яким є більшість клонуваних журналів, провадить агресивну рекламу й нав'язує себе читачам. Це такі собі копії з російських копій, які, в свою чергу, скопійовані з американських журналів. Виходить не-

долуго. Дітки, звичайно, це з'їдять, як жулку з фруктовим смаком, але від такого харчового сурогату часом псується зуби й шлункки, а від неякісного чтива псується голова... Головне наше завдання — спонукати дитину думати, щоб вона хотіла творити, фантазувати. Читання журналу має бути роботою, від якої дитина отримує насолоду.

— Ваш журнал спілкується з читачами лише на сторінках видання. Коли порушувалося це правило?

— Так, ця наша заява досить жорстока, але вимушена. Ось зараз у мене лежить лист від хлопчика Ромчика, якому я обов'язково відповім. Колись він прислав нам малюнок,

Читання журналу має бути роботою, від якої дитина отримує насолоду.

який звався так: «Кіт Тараса Шевченка несе Тарасові його кобзу». Отака цілком дитяча логіка: якщо в Шевченка був кіт, то цей кіт, ясна річ, міг нести Шевченкові тільки найнеобхідніше — кобзу. А всім відповісти, на жаль, неможливо. У крапі «Соняшникові» часи Галя Кирпа вела відділ листів і писала діткам від імені Соняшника. Одна дівчинка навіть колись написала: «Соняшнику, якби ти не був хлопчиком, я б тобі зізналася, які два хлопчики з нашого класу мені подобаються». Зрештою, «Соняшник» завжди проводить конкурси для своїх читачів. Ось цього року автори найкращих оповідань, казок, розповідей, віршів і малюнків стануть лауреатами «Соняшника» й отримають премію пані Марії Фішер-Слиж. А ще є конкурс малюнків, фотографій та історій про домашніх улюбленців «Mrs. Няв та Ms. Тав».

— Як почали працювати з «Тезисом»?

— Прийшов до редакції молодий симпатичний хлопцень, сказав, що його звать Володя Брискін і що його десятирічний син любить «Соняшник», і запропонував нам співпрацю. Ми погодилися. Я беру участь в оцінці їхніх творів. Для мене це книжка беззастамулений, що він не змінює дуже відповідувати й працювати. Це

— Ага. Суперагент — це деякою мірою я. Хоча в своїй прозі я здійснюю свої дитячі мрії. Це моє знаряддя боротьби зі злом.

— Любите ризикувати? П'ять років тому Вас було відсторонено від ефіру на Першому каналі Національного радіо «завдяки» передачі із Євгеном Сверстюком про Василя Стуса. Ви не побоялися звинуватити Віктора Медведчука в непорядності й відсутності будь-яких моральних засад. Це ж був досить великий ризик — особливо в той час, коли Медведчук був спікером Парламенту?

— Я знала, що це так не минеться. Але для мене Євген Сверстюк завжди був взірцем. Ще відтоді, коли я вперше у свої 15 років прочитала його заборонену книжку «Собор у ристуванні». І дати змогу висловитися Сверстюкові було для мене честю. І було важливо, щоб це почуло якомога більше людей.

— Розкажіть про своїх учителів.

— Я вдячна долі за знайомство з талановитою письменницею Вірою Вовк. Мені тоді було тринадцять і пані Віра ненадовго приїхала в Україну з Бразилії. Дивно, але саме людина, яка приїхала з Бразилії, змусила мене подивитися на проблеми, що існували тоді в Україні, іншими очима. Я вдячна, що зустрілася з Євгеном Гуцалом. Без його підтримки і віри в мене я б, певно, ніколи не наважилася публікувати свої твори. Вдячна долі за своїх батьків. У нашій сім'ї ніколи не було пристосуванства і брехні.

— В одному з інтерв'ю Ви сказали, що захоплюєтеся буддизмом, Індією. Наскільки велике це захоплення і які цікавинки у Вашому житті спровоковані ним, окрім суперагента в позі лотоса?

— Уся моя творчість — це наслідок цього. (Сміється). А якщо серйозно, то ідеї буддизму, яким я цікавилася ще в зовсім юному віці, і до яких мене багато в чому долучили книжки Олеся Бердника, якось змінили мою непримиренну натуру.

— Є вже ідеї, а може, й текст нової книги, яку дітлахі сприймуть із не меншим захопленням, ніж «Суперагента 000»?

— Моя «Помаранчева планета», повість, назву якої я зараз, певно, мушу змінити. Дуже не хочеться, аби мене звинуватили у кон'юнктурничстві. Хоча свою повість я написала ще до початку Помаранчевої революції. Видавати цей твір буде «Тезис», бо, на мою думку, його працівники гарно й професійно видають і головне — популяризують дитячу книжку, а не нарікають на тяжку долю над чаркою горілки, забиваючи склади не-реалізованими накладами книжок.

— І наостанок — що для Вас, письменниці, редактора журналу, є найбільшою нагородою?

— Щоб у нас був великий-великий наклад і щоб нас читало багато-багато дітей. Щоб не треба було воявати за кожен кіоск, де чомусь «Соняшник» ховають під яду. Щоб не треба було воявати за кожен метр орендованого приміщення. Щоб було трохи більше грошей і менше проблем. Щоб держава зрозуміла, що для того, аби були дорослі патріоти, треба починати вивоувати патріотизм змалечку. А дитячий журнал тільки тоді виконує своє головне завдання, коли він може формувати смаки дітей, позитивно впливати на їхній світогляд, заохочувати їх до творчості. І для цього журнал мусить бути масовим, видаватися щонайменше 100-тисячним накладом. Але я абсолютно впевнена, що так воно й буде. Бо навіть тоді стільки радощів і страждань, стільки відкриттів і злетів при підготовці кожного нового числа «Соняшника»?

Записала Марія КРИШТОПА

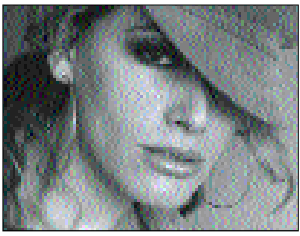
«ЄВРОБАЧЕННЯ — 2005»: ЇХ МИ ПОЧУЄМО І ПОБАЧИМО

АВСТРІЯ

Колектив "Global Kryner" відомий своїми інтерпретаціями джазових хітів, виконаних у стилі альпійського фольку з використанням традиційних етнічних інструментів. У Києві "Global Kryner" виконає композицію "Asi".

АЛБАНІЯ

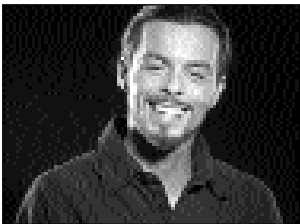
Албанська співачка Ледіна Чело перемогла вдома на відбірковому конкурсі з піснею "Neser shkoj", яку і заспіває в Києві.

АНДОРРА

Цього року Андорру представлятиме Маріан ван дер Вал із піснею "La Mirada interior".

БЕЛЬГІЯ

Нуно Гіл'ерме де Фігейредо Резенде або просто Нуно Резенде з 2000 року змагався за право представити свою країну на "Євробаченні" — спочатку в складі музичних гуртів, потім — сольо. Нарешті це йому вдалося.

БІЛОРУСЬ

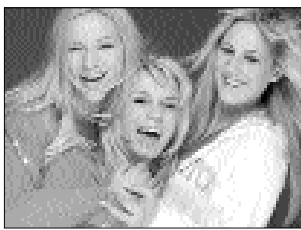
Анжеліка Агурбаш цього року святкує 15-річчя творчої діяльності, протягом якої вона встигла ще й знятися в кількох кінострічках та стати радником із питань культури білоруського посольства у Росії. До виступу її готував Філіп Кірков. Назва пісні — "Кохай мене сьогодні".

БОЛГАРІЯ

Гурт "Kaffe" визнано кращим музичним колективом Болгарії 2004 року. Всі учасники гурту — професіонали з музичною освітою та неабияким досвідом співпраці з провідними болгарськими виконавцями.

БОСНІЯ
ТА ГЕРЦЕГОВИНА

Дівчата з гурту "Feminpet" Івана Марич, Неда Партач та Памела Рамляк мріють, що на київському "Євробаченні" вони втраплять до десятки кращих виконавців.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ

Джейвін Хітон, яка займається вокалом із 10 років, захищатиме честь Великої Британії з піснею "Touch my Fire".

ГРЕЦІЯ

Гелена Папаризу навесні 2004 року записала дебютний альбом "Protireotita", завдяки якому і здобувала популярність та право представляти Грецію на Пісенному конкурсі "Євробачення".

ДАНІЯ

Якоб Свейструп — не професійний музикант. Автор пісні "Taender ra dig" для відбіркового конкурсу "Євробачення—2005" не були особисто знайомі з Якобом, однак, прослухавши його во-

кал, забажали працювати тільки з цим виконавцем.

ЕСТОНІЯ

Молода естонська група "Suntribe" перемогла в національному відбіркового конкурсі серед більше ніж 80 виконавців. Піснею "Let's Get Loud", що пролунає в травні з київської сцени, написав найавторитетніший поет та композитор Естонії Свен Лихмус.

ІЗРАЇЛЬ

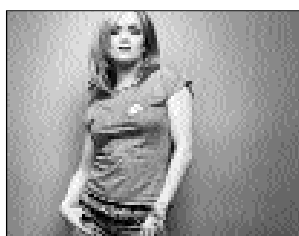
Співачка з Ізраїлю Шірі Маймон уперше вийшла на велику сцену в десятирічному віці. У Києві вона виконає піснею "Hasheket Shenish'ar".

ІРЛАНДІЯ

Відстоювати честь Ірландії на київській сцені буде сімейний дует — брат та сестра МакКол (Donna and Joseph McCaul). Дона та Джо-зеф виконають піснею "Live?".

ІСЛАНДІЯ

Сельма Бйорнсдоттір уже виступала на "Євробаченні" в 1999 році та була другою. Цілком логічно, що Сельма прагне реваншу.

ІСПАНІЯ

Склад гурту "Son de Sol" — три сестри: Лола, Есперанса та Соле. Дівчата підкорили серця іспанців на відбіркового конкурсі піснею "Bvujerija", отримавши за результатами

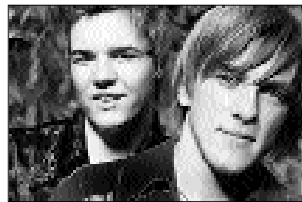
глядацького голосування понад 25 % голосів.

КІПР

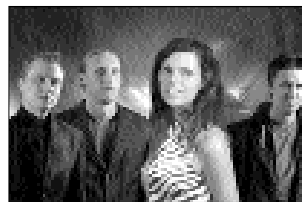
Константинос Христофору в сімнадцятирічному віці став першим кіпріотом, чиї записи отримали статус тричі "платинових". Сьогодні він — один із найуспішніших та найпопулярніших виконавців острова.

ЛАТВІЯ

Представники Латвії Валтерс та Кажка на початку квітня випустили свій перший альбом, що містить три версії композиції "The War Is Not Over", з якою хлопці виступлять у Києві.

ЛИТВА

Литовський гурт "Laura and The Lovers", створений спільними зусиллями литовських та шведських продюсерів з єдиною метою — виграти національний відбір до "Євробачення—2005", упорався із завданням із першої спроби.

МАКЕДОНИЯ

Мартіна Вучича жартома називають "македонським Тарканом", маючи на увазі, перш за все, запальні мотиви пісень та харизматичність виконавця.

МАЛЬТА

Мальтійка К'яра легко пододала відбіркового конкурсу, за власним зізнанням, до Києва приїхала виключно за перемогою.

Отопогляд:

«День Європи в Києві. Миттєвості свята»

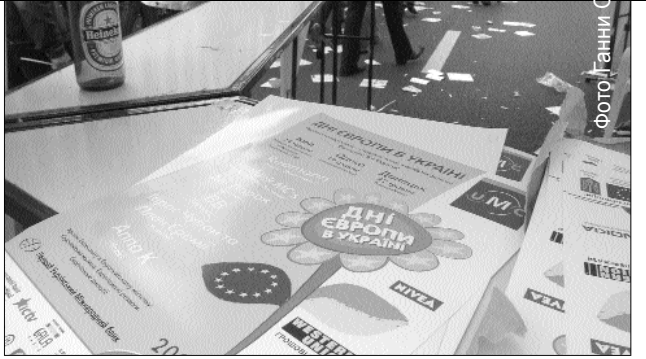

Фото: Янни Оборської

Фото Івана Пилипенка

Фото Івана Пилипенка

EUROVISION
SONG CONTEST
KIEV 2005

16 травня біля Маріїнського палацу в Києві офіційно відкрили "Євробачення—2005", яке цього року відзначить свій 50-літній ювілей. Україна доклала чимало зусиль, аби свято запам'яталося надовго: добре й щедро прийняти гостей, щиро й сердечно привітати всю Європу, яка побачить нашу країну через успішність події, — таке завдання організаторів конкурсу, всіх киян. Ось чому програма "Євробачення—2005" насичена цікавими заходами. Пропонуємо вам їхній розклад:

18 травня

19.00 — концерт, присвячений відкриттю пісенного конкурсу "Україна — серце Європи" (Майдан Незалежності).

Фото Ганни Оборської

Фото Івана Пилипенка

Фото Ганни Оборської

22.00 — заваби й розваги "З Києвом назавжди" (Хрещатик).

19 травня

19.00 — концерт від "Арт-Велеса" (Майдан Незалежності).

22.00 — півфінал пісенного конкурсу "Євробачення—2005" (Палац спорту).

20 травня

19.00 — концерт "Українська хвиля" (Майдан Незалежності).

21 травня

19.00 — молодіжний концерт (Майдан Незалежності).

22.00 — фінал пісенного конкурсу "Євробачення—2005".

22 травня

19.00 — "Україна. Європа. Майбутнє" — прощальний концерт на Майдані Незалежності.

«ЄВРОБАЧЕННЯ — 2005»: ЇХ МИ ПОЧУЄМО І ПОБАЧИМО

МОЛДОВА

Молдавський гурт "Zdod si Zdub" добре знайомий шанувальникам музики в країнах СНД. Українці вже мали змогу оцінити пісні колективу, переглянувши кілька кліпів.

МОНАКО

Знайомтеся: Ліз Дарлі. Своїми здобутками молода виконавиця переконала земляків, що гідна представляти Монако в Києві.

НИДЕРЛАНДИ

У творчому доробку Гленніс Грейс два сольні альбоми "Real Emotion" та "Secrets Of My Soul". На головній сцені конкурсу вона виконає композицію "My Impossible Dream".

НИМЕЧЧИНА

Грація Арабелла Баур своїм незвичним ім'ям завдячує Грації Патріції фон Монако, яка була більш відома під псевдонімом Грейс Келлі. Честь Німеччини захищатиме пісня "Run&Hide".

НОРВЕГІЯ

"Wig Wam" — молодий норвезький колектив. На "Євробаченні—2005" гурт виконає пісню "In My Dreams".

ПОЛЬЩА

Гурт "Ivan&Delfin" було засновано 2002 року. Вокаліст Іван Комаренко та Міхал Шиманський — автори текстів пісень, Лукаш Лазер та Войцех Ольшевський пишуть музику. На київській сцені пролунає композиція під назвою "Czarna dziewczyna".

ПОРТУГАЛІЯ

На "Євробаченні—2005" Португалію представлятиме дует "2B" із піснею "To Love".

РОСІЯ

На російському відбірковому конкурсі Наталя Подольська перемогла з піснею "Nobody Hurt No One", отримавши понад 20% глядацьких голосів.

РУМУНІЯ

Лумініта Ангел — одна з найпопулярніших та найвідоміших артисток країни, має в своєму здобутку чимало премій місцевих та міжнародних пісенних конкурсів.

СЕРБІЯ ТА ЧОРНОГОРІЯ

Учасники чорногорського бойз-бенду "No Name" Даніель Алібабич (соліст), Марко Прентич (гітарист),

Марко Перич (бас-гітарист та лідер гурту), Боян Йовович (клавішник) та Драголюб Пурлія (барабанщик) виконають у Києві пісню "I Will Reach out for You".

СЛОВЕНІЯ

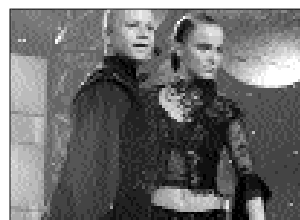
Омар Набер народився в Люблянці. Його справжнє прізвище Карім. Саме так називається і музичний гурт, з яким Омар виступає в клубах та на фестивалях. У Києві співак виконає пісню "Stop".

ТУРЕЧЧИНА

Гюльсерен народилася в Стамбулі. 2001 року Гюльсерен здійснила свою заповітну мрію — випустила сольний альбом, більшість пісень до якого написала сама.

УГОРЩИНА

Продюсери угорського гурту "Nox" зробили все, аби новий колектив вирізнявся з-поміж десятків інших поп-груп країни. Сьогодні "Nox" відомий не лише на батьківщині, а й за кордоном.

УКРАЇНА

Ще півроку тому івано-франківський гурт "Гринджоли" знали одиниці. Популярність колективу принесла пісня "Разом нас багато", якій судилося стати гімном Помаранчевої революції.

ФІНЛЯНДІЯ

Гейр Реннінг із 1994 року наполегливо бере участь у відбіркових конкурсах "Євробачення" — спочатку в Норвегії, а потім у Фінляндії. Цього року він утретє поспіль виходив на сцену фін-

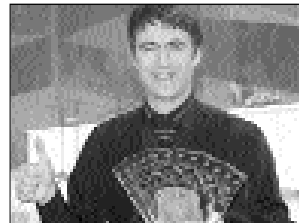
ського фіналу, і, врешті-решт, домігся свого — його виступ отримав майже третину всіх глядацьких голосів.

ФРАНЦІЯ

Ортал на професійну сцену вперше вийшла у складі гурту "Gipsy Sound". Пісня "Chacun Pense a Soi", з якою Ортал виступить у Києві, стала першим синглом співачки.

ХОРВАТІЯ

Борис Новкович народився в Сараєво. 1989 року Борис Новкович став другим на Пісенному конкурсі "Євробачення" зі своєю піснею "Dajana". Цього року він представить пісню "Wolves die alone".

ШВЕЙЦАРІЯ

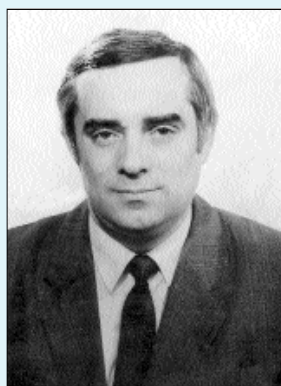
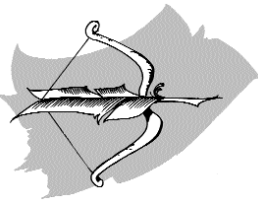
На Пісенному конкурсі "Євробачення—2005" в Києві Швейцарію представлятиме естонський герлз-банд "Vanilla Ninja" з піснею "Cool Vides".

ШВЕДІЯ

Мартін Стенмарк захоплювався музикою з дитинства. У 14 років він зібрав власний рок-гурт, а в 18 — завоював гран-прі конкурсу молодих талантів. Музикант випустив уже два сольні альбоми. Мріє про перемогу.

За матеріалами Інтернет-видання підготувала **Ольга СКРИННИК**

Віктор Іванович Положій народився 9 серпня 1949 року в селі Старозінів Сумської області. Закінчив Тернівську загальноосвітню школу, філологічний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Після університету працював директором школи в селі Височне Ратнівського району на Волині.

ЦІНА ПЕРЕМОГИ ВИЗНАЧАЄТЬСЯ ТРОФЕЯМИ

На початку 80-их років молодий письменник явив читачам роман "Попіл на рани" та книжку повістей "Маленькі подорожі". Водночас Положій закінчив аспірантуру академічного Інституту літератури й захистив кандидатську дисертацію, а ще став лауреатом престижної тоді серед молодих літераторів премії імені Павла Усенка.

За першими книжками пішли наступні: "Господарі землі", "Човен у тумані", "Сонячний вітер", окремою монографією вийшла кандидатська дисертація, присвячена творчості Юрія Бондарева. Особливого резонансу в літературній періодиці набула Вікторова повість "Жив-був Іван".

Роман "Попіл на рани", повісті "Відпустка з відвідинами близьких", "Розшарування", "М'яч", "Жив-був Іван" вирізнялися суворим чоловічою інтонацією.

Його твори видавалися в Москві, де здобули кілька солідних відзнак, були перекладені англійською, іспанською, болгарською, словацькою мовами.

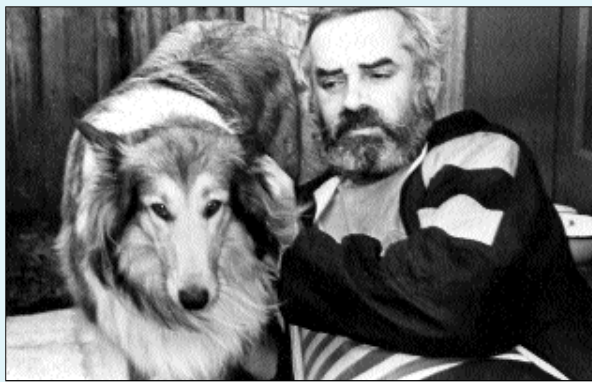
Положій працював в Інституті літератури, завідував відділом прози в журналі "Київ", із 1985 року був головним редактором кіностудії імені Олександра Довженка, згодом редактором об'єднання "Земля" на тій же кіностудії.

21 травня 2004 року не стало Віктора Положія, чия присутність в українській лі-

тературі була помітною і прикметною. Похований письменник поряд із батьком Положієм Іваном Миколайовичем на сільському цвинтарі в селі Ясногородка Макарівського району на Київщині.

Окрім не знаного нами роману, блискучих по-

вел, він залишив нам і кіноносценарії "Вітер у дверях", "Старики в бій не йдуть", і чудову п'єсу "Совки розлучаються". Він знав, що таке справжня драматургія, і тому вона пульсує у кожному написаному ним рядку...

xxx
Інтелекти всіх країн, єдняйтеся!
Нам немає чого втрачати,
окрім своїх голів... А здобудемо Всесвіт!

xxx
Україна — це гвіздох, забитий в одну з граней Космосу,
На нитці з промислу Божого якого теліпається Земля.

xxx
Чим більше є, тим більше хочеться...
Та коли "Мерседесів" можна на всіх настарчити,
То уми Шевченків, Ейнштейнів, Вернадських — поштучні...

xxx
За Україну, за владу народу — без бандитів і комісарів!

xxx
Вип'ємо за здоров'я лікарів, аби ми їх пережили!

xxx
Не колошматйте суспільство. Дайте йому спокій.
Хворий має принаймні виспатись. Щоб відчутти нарешті справжній голод і взятися до праці.

xxx
Підробка грошей — один із найбільших державних злочинів.
А підробка трусів, акцизок, етикеток, горілки, цигарок... —
річ буденна, звична, непідсудна. Як же тоді Біблію розуміти:
злодій, він завжди злодій — украв одну гривню чи мільйон баксів...

xxx
Грошей мало не буває — буває мало кишень і офшорних зон.

xxx
Нинішня ВР як політично-економічна біржа, де торгують інтересами народу.
(Заголовок ненаписаної статті)

xxx
Законоприймаються більшістю, але в інтересах меншості — для "свого кола".
(З підзаголовка)

xxx
...! на фіга всі багатства світу, коли поруйновані душі?
(Риторичне запитання)

xxx
"Демократи" — влада, яка обкрадає народ.
(Первісне значення слова забуте).
(З почутого)

xxx
Юлія Тимошенко як єдиний мужчина серед "мільйона свинопасів".
(Соціологічний трактат)

xxx
Ну, всі, всі розриваються за Україну: єдину, красиву, багату...
І нікому в голову не приходять: а хто ж їй потрібен, бідній?

xxx
"Заєдинчики" — члени однієї злочинної групи, шайки, банди...
(див.: Вл. Даль "Словарь...")

xxx
"Доводжу до відома, що Леся Українка, Іван Франко та їхні соратники поперверталилися в трунах, дізнавшись, що їхні портрети використовувє як атрибутику СДПУ(о)".
(Святий Петро — в небесну канцелярію)

xxx
Зеленими бувають різні речі: листя на деревах, партії, долари США.
У нас уся "зелень" — сукупно.

xxx
Гроші здобувають владу.
Влада примножує гроші.
І т. д. вічне замкнене коло. Порочне.
(Новітній марксизм)

xxx
Командир оточеного ворогом полку ділить зі своїми бійцями і патрони, і сухарі. Оточений "не-гараздами" народ не чув, щоб адміністрації, відомства, міністерства ділилися з ним вчасно отриманими зарплатами величезної армії чиновників. Хоча, з іншого боку, як же тоді найбільшим страдникам за державу вчить ума-розуму нас, ледачих і сірих?..

xxx
Диктатури, тиранії встановлюються в ім'я звільнення народів від гніту і експлуатації, в ім'я свободи і демократії.
(Закон морального падіння)

xxx
Англійській мові — державний статус!
(З лозунгів 2012 року)

xxx
Голосуй не за президента, не за депутата — голосуй за себе.
Твій голос — це визначення: бидло ти чи людина.
(Перехожий)

xxx
За Сталіна (Хрущова, Брежнєва...) було краще. Раб, народжений у рабстві, іншого стану не знає. Питається: ми не раби, раби не ми?
(Логічна задача)

xxx
Конституційному режиму — зелену вулицю!

xxx
Правовому полю — надійний захист із колючого дроту!

xxx
Справжній письменник сучасникам не потрібен.
Кому цікаво дивитися на себе недалюлого, дурного, закомплексованого як на героя?

xxx
Реформи (в суч. рос. транскрипції) — [эх — рех — воры — мы]
(Зі словника)

xxx
Піраміда Хеопса найвища з-поміж офіційних поховань.

"Піраміда" Леніна — найнижча.
То куди ж прямує ця так звана цивілізація?!

xxx
Діагноз: обличчя, спотворене інтелектом.
(Доктор Солганов)

xxx
Расисти ділять людей за кольором шкіри, фашисти — за перевагою однієї нації над іншою, комуністи — за майновим статком, себто, за класами.
Чи не пора поділитися на розумних і дурних? Злих і добрих?..

xxx
Модифікована комуністична система працює так само безвідмовно, як і модернізований автомат Калашникова.

xxx
Споживачі! Вдармо по сфальшованій продукції адекватними гривнями, євро, доларами.

xxx
За життя користуємось двома входами й виходами:
парадним і чорним.
По смерті також є альтернатива: рай і пекло.
Так що не все так погано у нашому домі!

xxx
Історія судить мертвих. Та живих вони вже не цікавлять.

xxx
Ох, це платне навчання!.. І в що нам обійшлися президентські "курси" Кучми?

xxx
Ціна перемоги визначається не жертвами, а трофеями.

xxx
Громадянин України має всі права. Обов'язок у нього один — відстоювати свої права.

xxx
Трудова інтелігенція... Хтось бачив "не трудову"?

xxx
Проблема "двуязычия" в різниці між "Боже, царя храни..." і "Гори, гори, моя звезда".

xxx
Ленін: "Морально все, що на користь революції.
І взагалі мораль — буржуазна вигадка".
Гітлер: "Я вас звільню від такої химери, як совість".
(Порівняльна граматики)

xxx
Люди ведуть родовід від Адама і Єви. Решта — від мавп.

xxx
Нині ми переживаємо не стільки економічну кризу, стільки моральну і духовну. А це вже речі особисті.

• Публікацію підготувала Таїсія ШАПОВАЛЕНКО

ство "Просвіта" імені Тараса Шевченка
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 4066
від 02.03.2000 р.

Шеф-редактор
Павло МОВЧАН

Головний редактор
Любов ГОЛОТА

Редколегія
Любов ГОЛОТА
Ярема ГОЯН
Павло МОВЧАН
Анатолій ПОГРІБНИЙ
Олександр ПОНОМАРІВ
Іван ЮЦУК

Перший заступник
головного редактора,
відділ соціальної тематики
Євген ГОЛИБАРД
279-49-47 (тел/факс)

Заступник головного редактора,
відділ політики
Олександр СОЛОНЕЦЬ
279-49-47

Заступник головного редактора
з виробничих питань
Наталія СКРИННИК
278-01-30 (тел/факс)

Відповідальний секретар
Ірина ШЕВЧУК
278-63-69

Літературний редактор
Олександра ТКАЧ
270-55-57

Відділ культури
Катерина ТАРЧЕВСЬКА
270-55-57

Відділ літератури
Марія КРИШТОПА
270-55-57

Відділ коректури
Тетяна МИХАЙЛЕНКО
Ірина СТЕЛЬМАХ
278-63-69

Комп'ютерна верстка
Ірина ШЕВЧУК
Оксана ПЕТРИЧЕНКО
278-63-69

Адреса редакції:
вул. Хрещатик, 10-Б,
м. Київ, 01001

E-mail:
slovo_prosvity@ukr.net

http://
slovo.prosvita.com.ua

Індекс газети
"Слово Просвіти" — 30617

Видруковано з готових фотоформ на комбінаті "Преса України" у середу.
Зам № 3301220

Загальний наклад — 34800

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.

Редакція залишає за собою право редагування та скорочення текстів.

При використанні наших публікацій посилання на "Слово Просвіти" обов'язкове.

Передплатна ціна, враховуючи поштові послуги:
на місяць — 3,29 грн.
на 3 місяці — 9,59 грн.
на півроку — 19,18 грн.